

PŘÍRODOPIŠ NA KAZATELNĚ.

ŘEČI PRO ŠKOLU I CÍRÁM.

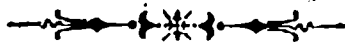
Sestavil

J. JEŽEK,

katecheta a professor e. k. vyšší realky Pražské.

S povolením kníž. arcib. konsistoře Pražské ze dne 10. července 1889.
č. 5383.

Část I.

V Praze 1890.

Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví
(G. Franci).

Cena 50 kr.

Knihkupectví CYRILLO-METHODĚJSKÉ

(G. Franci)

v Praze, Malé náměstí č. 143—1.

odporučuje následující knihy:

Bar, P. Josef, Třicet a jedno rozjímání k uctění blahoslavené Panny Marie v pobožnosti májové. Oddělení první: Šestnáctero rozjímání o modlitbě: „Pod ochranu Tvou se utíkáme.“ Oddělení druhé: Patnáctero rozjímání o pozdravení andělském. Druhé vydání. 1887; 12°. (195 stran) 60 kr.

Bryných Ed., Mešní a obřadní kniha pro lid. Schválená nejdůst. bisk. ordinariátem v Hradci Králové. 1880; 8°. (330 str.) 50 kr., váz. 70 kr., váz. v plátně lesklém 80 kr., se zlatou ořízkou 1 zl., v kůži 1 zl. 20 kr.

Javůrek, Jan K., Nábožensko-mravné vychování studující mládeže na „dřívějších“ a „nynějších“ středních školách. Právě nyní naléhavé časové úvahy o „dřívější“ a „nynější“ studující mládeži na středních školách. 1888; 8°. (78 str.) 30 kr.

— **Národní škola „jindy“ a „nyní“ čili: Škola „náboženská“ a „beznáboženská“.** Právě nyní naléhavé a neodkladné časové úvahy mezi „dřívější“ a „nynější“ národní čili obecnou školou podává. 1888. 8°. (46 str.) 20 kr.

Ježek, J., katecheta c. k. vyšší reálky Pražské, Památka na svaté biřmování. Dárek biřmovancům. (136 str.) váz. vkusně v plátně 1 zl.

PŘÍRODOPIS NA KAZATELNĚ.

ŘEČI PRO ŠKOLU I CHRÁM.

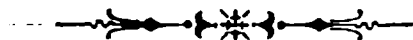
Sestavil

J. JEŽEK,

katecheta a profesor c. k. vyšší realky Pražské.

S povolením kniž. arcib. konsistoře Pražské ze dne 10. července 1889.
č. 5383.

Část I.

V Praze.

Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví (G. Franci).

1890.

Nechtíce se chlubiti peřím cizím, dáváme svědectví pravdě, že při sestavování těchto řečí použili jsme prací sv. Řehoře Nyssenského, sv. Františka Saleského, pak spisů Kroenesových, Gemmingrových, Schuenových, Kroellových, sbírky Schererovy atd., a místo předmluvy uvádíme výňatek z úřední recense, jak následuje:

„Sotva že jsme z přítomné sbírky přečetli řečí několik, bylo nám na jevě, že spracovány jsou s pílí náležitou; s chutí pustili jsme se do ostatních a než dospěli jsme k řeči poslední, nabyli jsme již přesvědčení, že pan katecheta Ježek k tisku připravil řeči, jež obsahem i formou zasluhují toho, aby veřejnosti byly podány. Jsou to řeči pro školu i chrám stejně příhodné, a nepochybujeme ani dost málo, že žáci i lid, ať již tu nebo tam budou přednášeny, se zálibou budou poslouchati. Dle pravidel řečnických vůbec a homiletických zvláště patřičně jsouce rozčlánkovány v takové formě se podávají, že kazateli nebude potíže, přednášeti je z paměti, a posluchači pravdy názorně podávané snáze sobě zapamatují zajisté.

Nemajíce nic podstatného, co bychom v přítomném rukopise vytknuli, posudek k zakončení přivésti nemůžeme leč přání vyslovujeme, aby řeči „Přírodopis na kazatelně“, po stránce věcné i formální celkem dokonalé, ku prospěchu katechetů i jiných kněží co nejdříve tiskem vydány byly, důstojného pana katechetu a profesora pak žádáme, aby k dílu prvému s touže pečlivostí spracovaných řečí přidružil brzy i díly ostatní.“

Z kníž. arcib. konsistoře Pražské

dne 10. července 1889 č. 5383.

Neděle XVII. po sv. Duchu.

(Na počátku roku školního.)

Text: „*Bratří! Proším vás, abyste hodně chodili v povolání, kterýmž povolání jste.* Efes. 4, 1.

Thema: Věrnost v povolání.

(Stromu vzrůst a rozvoj.)

Po krátkém oddechu od prací školních vrátili jste se, jinoši drazí, do tohoto sídla Uměn, do těchto síní vážných věd, abyste pokračovali na dráze svého povolání. I neznám věru případnějších slov, jimiž bych vás na počátku nového roku školního mohl uvítati, nad laskavé napomenutí apoštola národů sv. Pavla, které dle dnešní epištoly napsal mladé obci křesťanské v Efesu v tato slova: „Proším vás, abyste hodně chodili v povolání, kterým povolání jste.“ Efes. 4, 1. Jste přijati, jinoši, na ústav vyučovací a vychovávací, kde den co den poskytne se vám příležitost k obohacování mladistvého ducha, k bystření rozumu, k ušlechťování srdce; nicméně žádoucí pokrok a prospěch záviseti bude většinou na vás samých, totiž na vašem opravdovém úmyslu, na vaší upřímné snaze, na vašem chování, zkrátka na vaší věrnosti v povolání.

Známo zajisté nejednomu z vás proslavené heslo, s nímž vojevůdce Nelson započal bitvu u Trafalgara: „Anglie očekává, že každý bude konati svou povin-

nost.“ Heslo Nelsonovo budiž, jinoši, v nastalém roce školním i heslem vaším. Vaši rodiče i učitelé, náš ústav i naše vlast, Církev i stát očekávají najisto, že každý z vás bude po celý rok konati svou povinnost jako zdárný syn, jako pravý studující, jako nadějný vlastimil, jako křesťanský jinoch. Abyste pak veškery povinnosti své měli stále na paměti a hodně chodili v povolání svém, přistuptež se mnou v duchu ke stromu ovocnému a uvažujte poněkud bedlivěji o tom, co vše činí bezduchý strom pro svůj vzrůst i rozvoj a učte se z toho zlatým pravdám pro svůj život nynější i budoucí.

Pojednání.

a) Strom používá k svému vzrůstu a rozvoji všeho, cokoli mu na prospěch a činí tak den co den, nepřetržitě, stále Déšť, vzduch, světlo a teplo přijímá do sebe a při tom zaměstnává kořeny, listí, kmen i kůru. Vše to je úsilovně činné a pracuje pilně o vzrůstu stromu a jeho vývoji.

A vy, jinoši křesťanští, zdali použijete rovněž tak pilně svých vloh a schopností? Chcete-li denně cvičiti svou paměť? bystřiti svůj rozum? zušlechťovati své srdce? Nezanedbáte-li žádné příležitosti přispívající ku vzdělání vašemu? Či snad bude mnohému z vás obohacování ducha věcí vedlejší? Kéž byste denně vcházejíce do ústavu našeho, tázali se upřímně: „Proč jsi sem přišel?“ Otázka ta bude vás pobádati, abyste výhošť davše zbytečností a titěrností, směřovali pouze k cíli svému a vše jiné nepřislušné mimo sebe pustivše, pracovali k němu všemi silami. Srdce k Bohu, ruku k práci. Jestliže i tomu, kdož výbornými schopnostmi ducha od Boha obdařen, dosti jest se přičiniti, aby všem požadavkům zákona byl práv, čím více onomu, jenž toliko pro-

střední nebo i slabou chápavostí, soudností a pamětí jest nadán? Či chtěl by's, synu, lenošiti, ač dobře víš, jak rodičové tvoji doma od rána do noci se lo-potí, aby tě vším potřebným mohli opatřiti? Chceš-li snad jejich namahání a starosti spláceti zármutkem a žalostí?

b) Strom d b á b e d l i v ě č a s u i p o ř á d k u, jeho vývoj děje se přesnou pravidelností. V zimě odpočívá, z jara vyhání v pravý čas pupeny, kvete a v letě nebo v podletí dává ovoce.

Bude, jinoši drazí, jistý, určitý řád i při vašem studiu domácím? Budete-li dbáti při všem přesného pořádku? Rozdělíte-li si řádně čas ke práci, k odpočinku i k nevinné zábavě? Nedáte-li se jinými od studia zraditi, zdržeti? Či snad promaříte všecken čas mimoškolní věcmi nepatřičnými, které vás od pravého povolání oddálí? „Vše má svůj čas; čas pláče a čas smíchu, čas kvílení a čas proskakování, čas mlčení a čas mluvení, čas boje a čas pokoje“ čteme ve knize zvané Kazatel. Čas na nikoho nečeká, proto volá moudrý Sirach: „Synu, šetři času!“ Za mízy jest lýčí dřítí. Viztež tedy, kterak byste opatrně chodili: ne jako nemoudří ale jako moudří, vykupující čas. Ztracený čas nikdy se nevrátí. Kdo záhy seje, záhy žne.

Sokratův žák Euklides spěchal den co den, ani nebezpečí smrti se nelekaže, z Megary do Athén, aby slyšel mileného učitele svého. Takové oběti nikdo na vás, jinoši drazí, nežádá, nýbrž jen to, abyste pracovali pravidelně a vytrvale. Z pilnosti se štěstí rodí, lenošť holou bídu plodí.

c) Strom zahanbuje často člověka svým opravdovým zevnějškem; jest uvnitř týž, jakým zevnitř býti se zdá. Po zevních znacích, z kmene, listí a květu poznáváme strom, jaký vskutku jest. Planá

brušeň v širém poli nepraví se býti ušlechtilým štěpem; poškozený, uvnitř shnilý strom nevydává se za bezúhonný a zdravý.

Zdaž bude tomu podobně i mezi vámi, jinoši? Jste všicci přátely opravdovosti a upřímnosti v řeči i skutku? Jak nezřídka lež, klam, neupřímnost zamlouvá se mnohým! Jak snad nejednomu z vás stala se již přetvářka, pokrytství a licoměrnost druhou přirozeností! „Ohavností jsou Hospodinu rtové lživí,“ čteme ve knize Přísloví 12, 22. Jsa vlkem, beránkem se nedělej. Takový vskutku a vpravdě buď, jakým se ukazuješ. Kdokoli se dělá, čím není, jest pokrytec; nebo přetváří se a klade všecken prospěch ve chválu lidskou. Kdo se dobrým tváří, jsa zlý, jest horší než zločinec zjevný. Pokrytci chtějí býti pokorní bez povržení, chudými bez nedostatku, zbožnými bez modlitby, prvními bez pilnosti. Pavouk roztahuje svou tkaninu po stromech, na domech, po okně, i na stropě; vždy jenom veřejně pracuje pavouk a podobá se lichým pokrytcům, kteří se vším spěchají u veřejnost, aby od lidí byli vidíni a obdivováni. Leč skutky jejich jsou jen pavučiny nepotřebné, neužitečné.

d) Posléze pozorujme zvláštní stromu n e z i š t n o s ť! Ovocem svým daří každého, ptáka i člověka; všem, kdož přijdou, dává ochotně.

I vy, jinoši drazí, vkročíte dříve nebo později do života, abyste v tom onom oboru blahodárně působili. O nemějtež pak vždy a při všem jen svůj prospěch, hmotný zisk na zřeteli, ale i blaho členstva, dobro bližního a zdar otčiny.

„Učte se dobře činiti, přispějte ku pomoci trpícímu,“ dí Hospodin ústy Isaiáše proroka. Jak krásně líčí se život prvních křesťanů ve Skutcích apoštolských! „Množství pak věřících bylo jedno srdce a

jedna duše: aniž kdo něco z toho, co měl, svým nazýval, ale všechny věci jim byly společné.“ (Skut. apošt. 4, 32.)

Strom používá k rozvoji a zrůstu svému všeho, cokoli mu na prospěch, a činí tak stále, nepřetržitě. Strom dbá bedlivě času i pořádku, jeho vývoj děje se přesnou pravidelností. Strom nejeví šalby ani klamu, a vyniká vzácnou nezištností. Ano tak vede si bezduchý strom!

Když tedy strom nerozumný a nesvobodný zákonu Božímu tak dostojí, čím více my lidé, jež Tvůrce obdařil rozumem a svobodnou vůlí! Pracujte tudíž, jinoši drazí, radostně, horlivě a vytrvale na svém vzdělání, používejte každé příležitosti, kdy můžete ducha svého obohatiti vědomostmi užitečnými; buďte upřímní, bezelstní k svým učitelům, aby s prospěchem pracovati mohli o vašem vzdělání a vychování, žijte se spolužáky svými vždy v lásce a svornosti, abyste byli jednou prospěšnými stromy u veliké zahradě Boží a ke chloubě i ozdobě naší vlasti. To aby se vám snáze a jistě podařilo, nepočínejte nic bez Boha a nejen do památníku, nýbrž hluboko do srdce vryjte si několik veršů, které vám dnes na uvítanou podávám:

S Bohem vstaň a bude celý den
v knihu života Ti zanesen.

S Bohem usni — a pak celou noc
bude chránit Tebe Boží moc.

S Bohem k práci — vše se podaří,
s Bohem z práce — nic se nezmaří.

S Bohem v radosti vždy najdeš dvojí slast,
s Bohem v žalosti se mírní každá strast.

S Bohem vyjdi — zdráv se navrátíš,
s Bohem umři, život neztratíš.
S Bohem ať tě pochovají v hrobě,
u Boha pak dobře bude Tobě. — Amen.

Neděle XXI. po sv. Duchu.

Text: „*Oblecte se ve zbroj Boží, abyste mohli státi proti úkladům ďábelským. Neboť bojování naše není proti tělu a krvi, ale proti knížatům a mocnostem.*“

Efes. 6, 11—12.

Thema: Střežení smyslů.

(Krocení divoké zvěře.)

V jistém klášteře žil mnich, který každého večera stěžoval si na velikou únavu a zemdlenost, ač nekonal práce příliš těžké. I otázal se ho kdysi opat, co by bylo příčinou stálých jeho stesků. „Ach,“ odpovětil řeholník, „moje každodenní práce jest příliš veliká, že bych nebyl s to ji vykonati, kdybych ne byl sílen zvláštní milostí nebeskou: mám totiž krotiti denně dva sokoly, stříci dvě sovy, opatrovati lišku, bdíti nad hadem, cvičiti dva krahujce držeti dva zajíce, a den co den spoutati lva.“ — Opat, jemuž to bylo s podivením, pravil: „To jest věru, pošetilý nářek, tolikerá práce není žádnému člověku uložena současně! — „A přece, můj ctihodný otče, jest tomu u mne skutečně tak, jak jsem řekl.“

Toto obtížné, nesnadné zaměstnání máme i my každodenně, nechť se nám zdá tvrzení to sebe po-

divnějším. I my máme býti v duševním smyslu krotitely zvěře jako onen mnich a to krotiteli horlivými, statečnými, chceme-li pojistiti sobě blaho své duše. Jak tomu jest rozuměti, dozvíme se z odpovědi, kterou řeholník dal svému představenému.

a) Nábožný a horlivý mnich vysvětloval takto: „Předně jest mi krotiti dva sokoly — to jsou mé oči, nad těmi jest mi stále bdíti s největší ostražitostí, aby nezlíbilo se jim, co by uškoditi mohlo duši mé. — Jako sokol bystrým zrakem slídí z nedohledné výše po kořisti a rychlostí blesku se vrhá na ni: tak téká naše oko ku škodě duše, není-li střeženo a v pravý čas odvráceno od předmětů, jež svádějí ke hříchu. Křesťan, dbající spásy své duše, má neúnavně krotiti své tužby a vášně a stríci se bedlivě každého nebezpečného pohledu.

Oči nedopouštějí se ovšem sami sebou hříchu, ale pomáhají k němu rozličně; skytají takřka látku, z níž budova hříchu se staví. „Což nad oko nešlechternějšího jest stvořeno?“ táže se moudrý Sirach 31, 15. Xenofon vypravuje o Lykurgovi, zákonodárci Lacedemonském, že rozkázal jinochům, aby jdouce cestou kolem příliš se neohlíželi a pouze k tomu zření měli, co bezprostředně se nalezá před očima jejich.

b) „Dále,“ — pokračoval řeholník — „střežím dvě sovy; těmi jsou obě uši, které pečlivě musím opatrovati, by nevešlo jimi, co by bylo proti Bohu, pravdě nebo proti čistotě srdce. — Sovy obdařeny jsou obzvláště jemným sluchem, uši jejich jsou poměrně k tělu veliké a přes ně mají příklopky, jež se mohou uzavírat i otevírat a tím zbystruje se sluch těchto nočních dravců, že pocítují i nejjemnějšího šustotu. — Jak velkým dobrodiním jest sluch! Kolik tisíc radostí zjevuje se jím člověku! Radosti ty však jsou jen tehdy pravé a trvalé, věnujeme-li,

zasvětíme-li sluch svůj slovu Božímu, řečem a radám užitečným a dobrým a zavíráme-li uši své pečlivě řečem svůdným, hříšným a všemu marnému laškování.

c) „Také jest mi svěřeno střežení lišky, jež vyžaduje všecku moji pozornost; toť můj čich, který na uzdě držeti musím, aby po lahůdkách, anebo zapovězeném ovoci netoužil a tak nestal se rozmazlenec. Čich liščin je věru obzvláštní; jakmile zvětrí někde lahůdku nějakou ve dvoře nebo v kurníku, hledí ihned ji uloviti. Jest při tom však opatrnou dosti a zanechá i nejkrásnější, nejchutnější sousto ležeti, jakmile čije léčku na blízku. — Podobně jako toto nerozumné zvíře má i křesťan uměti odříkati se požitků nej příjemnějších, kdyby jimi upadnouti měl do léčky hříchům. Protož prosím vás, jinoši, se sv. apostolem Petrem, „abyste se zdržovali tělesných žádostí, kteréž bojují proti duši.“ I. Petr 2, 11.

d) „Nad to jest každodenním zaměstnáním mým,“ pokračoval mnich, „držeti na uzdě velmi nebezpečného h a d a, — svůj j a z y k, který je mi chrániti každé řeči hříšné. — Jedovatý had jest člověku nebezpečný a byl-li jím kdo uštknut, zřídka kdy vyvázne životem. Ne méně škodlivým může býti jazyk lidský pohoršlivými, utrhačnými a lživými řeči a proto třeba jest křesťanu největší opatrnosti, aby jazykem neusmrcoval duše své ani duše svého bližního.“

„Mnoho mluvení nebývá bez hříchu, a ohavností jsou Hospodinu rtové lživí,“ čteme v příslovích Šalomounových. I napomínám vás tudíž se sv. Pavlem: „Žádná řeč zlá nevycházej z úst vašich.“ Efes. 4, 20.

e) „Dva krahujci, které cvičím, jsou mé ruce,“ vysvětloval dále řeholník — „které vzdalují cizího majetku a hledím užiti jich jenom ku práci povolání svého.“ Krahujci dle přirozenosti své napadají ptactvo a drůbež všeho druhu, uchvacují je a požívají. A jak

často prohřešují se ruce člověka uchvacující statek bližního, místo aby pilnou prací vydělávaly potřebného ku výživě chleba. Kéž by neposkvrňoval žádný křesťan rukou svých cizím majetkem a nechával je klidně odpočívati v klínu. Jak mnoho požehnání zavítalo by do četných domů a rodin a veškerá práce utěšeně by se dařila.

f) „Ne menší starost mám se dvěma zajíci, abych je udržel v patřičném běhu. Zajíci těmi dle výkladu mnichova jsou nohy, jichž bylo zdržovati, aby nesešly na bezcestí, na dráhu hříchu. — Zajíc jsa bezbranný, odkázán jest na své nohy, kterými hledá spásy v útěku; hbité běhy unášejí ho v bezpečí. Také my máme jako plachý zajíc ihned utíkati před každou příležitostí, společností a každým místem, jež by nás mohlo svést ke hříchu a tak nebezpečím hrozilo duši naší.

g) „Konečně krotím divokého lva,“ končil nábožný muž své vypravování,“ a tím jest mé srdce; s ním jest mi stále zápasiti, aby nezdivočilo a nedalo přístupu hříšným náklonnostem a žádostem.“ — Lev, král zvířat, dá se jen tehdy skrotiti, byl-li chycen mlád, a jen tak možno ho vycvičiti; ale když dorostl, nabývá své přirozené divokosti a nedá se nijak ochočiti. Tak lze i srdce lidské přesnadno získati dobru, pokud nezahnízdily se v něm žádosti hříšné. I jest tudíž, jinoši, na vás, abyste bděli i nad nejtajnějším hnutím svého srdce a každou náklonnost hříšnou potlačili v zárodku, nedavše jí vniknouti do srdce.

„Vše to, co jsem s vámi, ctihodný otče, sdělil“ — doložil řeholník — „působí mi mnoho práce a zaměstnání a každého dne unavuje mne velice.“ — S podivením naslouchal opat tomuto rozumnému vysvětlení a na konec pravil mnichovi: „Milý bratře,

kdyby všichni naši spolubratři tak pracovali a tak bojovali, jako ty, daleko lépe používali bychom času nám svěřeného po vůli Boží!“ — Ba kdyby všickni lidé takovým způsobem střežli smyslů svých a srdce svého a je úplně chtěli ovládati, mnohem méně dopouštěli by se hříchů a daleko méně by uráželi Boha; proto také sv. František Saleský uznával mrtvení těla býti daleko lepším, nežli železný pás a nejhrubší roucho kající.

Pročež volám k vám na rozchodnou dle dnešní epištoly s apoštolem sv. Pavlem: „Oblecte se ve zbroj Boží, abyste mohli státi proti úkladům ďábelským. Neboť bojování naše není proti tělu a krvi, ale proti knížatům a mocnostem. Pročež vezměte zbroj Boží, abyste mohli v den zlý odolati a ve všem dokonali státi. Stůjtež tedy, majíce podpásaná bedra svá pravdou, a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti, a obuté majíce nohy přípravou evangelia pokoje; především vezmouce štít víry, kterýmž byste mohli všecky ohnivé šípy nešlechtníka uhasiti; a lebku spasení vezměte, a meč Ducha, jenž jest slovo Boží.“ Efes. 6, 10—17. Amen.

Neděle XXIV. a poslední po sv. Duchu.

Text: „*I pověděl jim Pán Ježíš podobenství: Patřte na fíkový strom a na všecko stromoví; když již vydává ze sebe pupence, víte, že blízko jest leto. Tak i vy, když uzříte, any se ty věci dějí, vězte, že blízko jest království Boží.*“
Luk. 21, 29—31.

Thema: O knize přírody.

Jistý učenec otázal se kdysi sv. Antonína, poustevníka: „Milý otče, pověz mi přece, jak můžeš zde v tak odlehlé pustině žíti, nemaje žádných knih pro zábavu a vyražení?“ Sv. Antonín odpověděl: „Mou knihou jest celý svět se všemi svými tvory; vše zvěstuje mi zde přítomnost Boha, Jeho moc a dobrotu.“ — Ano, tento vznešený účel má vesmír, příroda, názorně totiž představití člověku nekonečnou velikost, vznešenost, moudrost a laskavost Toho, jenž ji stvořil; člověk pak kráčetí má po těchto mocně vytisknutých stopách a vystupovati po zlatých ratolestech stvoření — ke Tvůrci samému. On hleděti má, aby poznal hluboký smysl, který v díla svá vložil Bůh, má pozorovati přírodu, učiti se, vážiti si ji a milovati. A poněvadž Ježíš Kristus, božský učitel, sám pobádá nás, abychom četli v otevřené knize přírody, jmenovitě, abychom ođ stromu fíkového učili se podobenství, můžeme z toho souditi s jistotou, že bedlivým pozorováním přírody snadno lze nám dopátrati se toho, čemu učí nás nesčetné, živé i mrtvé útvary v té krásné, velebné zahradě Boží. Jest tedy naší povinností, abychom pozorovali pří-

rodu a jí poznávali; pročez chceme dnes uvažovati, čeho nám třeba znáti ve směru tom.

1. Především jest velikým hříchem, je-li někdo l h o s t e j n ý k d í l ů m B o ž í m, anebo kdo nepoužívá dojmů, jež v nás příroda svým podivuhodným, blahodárným zařízením budí ke zbožným citům, k posile v dobrém, neb kdo dokonce dojmů těch vinou svou zneužívá a jimi se dává sváděti ke hříšným citům a žádostem. O těch platí slova Žalmisty Páně: „Nesrozuměli skutkům Hospodinovým, a skutkům rukou jeho.“ Žalm 27, 5.

2. Proto dal nám Tvůrce rozum a smysly, abychom činili to, co zvířatům jest nemožno, bychom totiž pojímali řádně věci kolem nás se nalézající, p o z n á v a l i jejich vzájemnou s o u v i s l o s ť, jejich síly a vlastnosti, podstatu i změny a tím zároveň i m o c a m o u d r o s ť S t v o ř i t e l o v u.

„Z veliké krásy tvorů náležitě Stvořitel jejich spatřen býti může,“ napsáno ve knize Moudrosti 13, 5. „Prosím synu,“ zvolala matka Makkabejská, „abys pohleděl na nebe i na zemi i ke všem věcem, kteréž na nich jsou: a poznal, že z ničehož Bůh učinil je i pokolení lidské.“ Mat. 7, 28.

Máme velmi mnoho příkladů, že lidé pouze pozorováním přírody a skutků Božích naučili se znáti Boha samého. Tak dospěl Sokrates, největší mudrlec řecký, zkoumáním a pozorováním vesmíru nejdokonaleji a nejmoudřeji zařízeného ku poznání a přesvědčení, že musí býti nejvyšší, nejdokonalejší, nejmoudřejší bytost, kterou vše je stvořeno a která vše řídí a spravuje.

3. P o z o r o v á n í p ř í r o d y v z d ě l á v á č l o v ě k a, jmenovitě p o b á d á ho mnohonásobně k l á s c e B o ž í. Neboť kdo znamená nejvyšší moc a moudrost Boží ve přírodě mohl by zůstatí při tom

bezcitným? Kdo poznáváje nejlaskavějšího Otce v Jeho skutcích, neměl by Ho milovati? Kdo vida Jeho všemohoucnost, nechválil by Ho a nevelebil? — Jesus Sirachovec tudíž napsal: „Hospodin osvítil okem svým srdce jejich, aby jim ukázal velikost skutků svých, aby sv. jméno jeho chválili, velebili divy jeho a vypravovali velikost skutků jeho.“ Sirach 17, 7—8.

A sv. Augustin zaznamenal: „Všecko, co zde na zemi vidím, vše volá ke mně a pobízí mne, abych Tebe, ó Bože, miloval; neboť vše to praví mi, že jsi to stvořil z lásky k nám.“ — Veškero stvoření jest nám zrcadlem od Boha daným, abychom v něm zřítí mohli všemohoucího, nejmocnějšího a nejlaskavějšího Pána všehomíra, Jemu se podivovali a Jej velebili.

4. Příroda sama skýtá nám také nejčistější a nejnevinnější radosti a to buď svým blahodárným zařízením ku prospěchu člověčenstva, pro něž vše to jest, nebo svým přerozmanitým střídáním a krásou svou. Protož právem volá moudrý Sirach: „I kdož se nasytí patře na slávu jeho? — Jak žádoucí jsou všechna díla jeho, ač nám jako jiskra, kterouž jest spatřiti“ (ač toliko jiskru z nich známe, jako však v té již znáti světlo i teplo, tak i v oněch Boha. 42, 23—26.

Ano, učte se všichni znáti blahodárný pořádek, soulad, tichý pokrok a vždy znovu zkvétající krásu a líbeznot přírody, stvoření Božího. Toto důkladné pozorování díla rukou Božích stane se vám zřídlem nevyčerpatelným nejčistších radostí; jím zbystříte svůj zrak, zušlechtíte city a stanete se moudřejšími a lepšími. Amen.

Neděle I. adventní.

Text: „*Noc předešla, den pak se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti a oblecme se v odění světla.*“ Řím. 13, 12.

Thema: Nejkrásnějším oděním světla je ctnost.

(Jantar.)

Karel IX., král francouzský otázal se jednou velikého básníka Torquata Tassa, koho má za nejbláženějšího? Tasso nerozmýšleje se, odpověděl: „Nikoho kromě Boha!“ „Toť ví každý,“ pravil král, „a na to jsem se také netázal, nýbrž přál bych si věděti, kdo může mimo Boha zván býti nejšťastnějším?“ Tu odvětil Tasso: „Ten, kdo jest Bohu nejpodobnější, totiž — člověk ctnostný!“ Odpověď tato jest úplně správnou, neboť ctnost pouze může křesťana opravdu šťastným učiniti, naplniti blahem a spokojeností, důvěrou v Boha a radostnou nadějí na věčnou blaženost. Těchto účinků nemá však ctnost farijská, neprávě ctností jmenovaná, jež libuje si jenom ve skutcích zevnějších, které budí pozornost, jež však u Boha nemají ceny žádné. Ctnost však, která jest základem veškerého časného i věčného blaha, záleží v ochotě a působivosti křesťana, aby plnil povždy vůli Boží, kterou z víry poznal dle učení a příkladu Ježíše Krista, z lásky k Bohu a za pomoci Jeho milosti.

Příroda skytá nám mnoho příkladů, dle nichž poznati můžeme, jaké jsou účinky a působení křesťanské ctnosti, vůbec jaká ona jest sama. Tak obzvláště z p o v a h y j a n t a r u můžeme se mnohému přiučiti v ohledu tom.

Jantar, dosti známý a podivuhodný nerost, jest lesklý, buď průhledný nebo průsvitný, zároveň tvrdý a štípatelný. Barvy jest obyčejně žluté, vyskytuje se však v rozličných odrudách. Pro tvrdost, čistotu a krásu zasluhuje přednost přede všemi zemními pryskyřicemi. Jde o to: Jak se jantar dobývá?

Jantar vyskytuje se v krásných, velkých kusech zejména na Baltickém pobřeží i dostává se z hlubin na povrch jenom, je-li moře rozbouřeno, neboť tu jedině vyvrhuje jantar na břeh. Bouře rozčeří vody až do základu, vyrve jantar z ložiska, vyproštíje ho z rostlin mořských a vrhá na břeh.

Podobně vyvírá se také pravá křesťanská ctnost z hlubiny srdce; tam, kde nedostává se pevné vůle vždy a všude dobře činiti, nelze mluvit o ctnosti. Pravá ctnost jest bezúhonná v zásadách svých. „Myšlenky spravedlivých jsou pravé,“ čteme v knize Příslaví 12 5. Nemoci hřešiti není ctností, nýbrž nemoci chtějí hřešiti. Sv. Ambrož. Spravedlivý žije z víry. Řím. 1, 17. „Synu můj, když vejde moudrost v srdce tvé, a umění duši tvé se zalíbí, pak rada ostříhati bude tebe a opatrnost zachová tě, abys vyprostěn byl od všeliké cesty zlé... tehdy porozumíš bázni Hospodinově a umění Božího nabudeš.“ Příslaví 2.

2. Který jest původ jantaru? Jest ovšem pochybno, z čeho jantar povstává; avšak ne bez důvodu domníváme se, že počátky jeho dlužno hledati v říši rostlinné, že jest pryskyřicí stromů předpotopních, odumřelých, nalézajících se v zemi i v moři. — Tak i ctnost jen tehdy vzniká, když člověk sám sobě odumře a vypudí ze srdce svého všecky žádosti a touhy po statecích vezdejších.

Kdo sám sobě odumírá, počíná žíti život nový v Kristu. Chceš-li ctnostným býti, praví sv. Anselm,

jednej jako zahradník, který ořezává na stromě všecky nárostky. Podobně ořezávej, odstraňuj i ty všecky zlé náklonnosti a žádosti.

3. Jak stává se jantar ohebným a kterak se čistí, aby mohl býti spracován v rozličné, umělé věci? — Jantarníci, aby učinili jantar podajným, dávají ho do vařícího oleje a ponechávají ho v něm po delší dobu, až jantar dříve kalný, stane se jasným a průhledným. — Pravá ctnost zkusí se nejlépe a nejbezpečněji ohněm neštěstí a protivenství, neboť trpělivost a vytrvalost, kterou s pomocí Boží člověk překoná veškery zkoušky, jsou nejjistější známkou utvrzení ctnosti. Soužení jest bouří, která stromy ohýbá, leč tím je ještě více upevňuje. Tak i zbožná duše stává se soužením dokonalejší. Jako kadidlo vydává vůni teprve spáleno byvši ohněm, tak i ctnost člověka pozná se tehdy, když zkušěn byl strastmi a trampotami. -- Jako otec k dětem, tak Bůh k lidem; koho miluje, toho křížkem navštěvuje, aby jej ve ctnosti utvrdil a od hroudy zemské odvrátil. — Nábožný Job byl ztrátou svého jmění, ponižujícím opovrhováním své manželky a přátel, ošklivou a hnusnou nemocí ještě více posílněn u víře a důvěře v Boha. A tak stal se vzorem trpělivosti; tou zalíbil se Bohu. jenž požehnal Jobovi k posledku více, nežli v počátku jeho.

4. V čem záleží cena jantaru? Větší kusy jantaru, jmenovitě, jsou-li neporušeny a úplně průhledny, bývají velmi cenné a zhotovují se z nich rozličné umělé a ozdobné věci. Jako kadidlo hoří jantar jasným plamenem a vydává libou vůni. — Také ctnost křesťanská očistěná ohněm utrpení a zkoušek, očistěna ode všeho kalu samolibosti, má u Boha cenu nadpozemskou, činí člověka opravdu

šťastným a vydává mnohými záslužnými skutky, které jsou ovocem ctnosti, lahodnou vůni nebeskou.

Velikou, vše přesahující cenu ctnosti pro život časný i věčný dokazuje sv. Barlam podobenstvím, jak následuje: „Jeden člověk měl tři přátely. Na dva první spoléhal nejvíce a doufal, že poskytnou mu pomoci, kdyby hrozila mu bída nebo nebezpečení; od třetího očekával pramálo. I stalo se, že byl předvolán k soudci a potřeboval svědků. Šel ke svým přátelům. První půjčil mu svůj šat, ale nešel s ním; druhý vyprovodil ho kousek cesty, a pak se vrátil. Třetí však, od něhož nejméně očekával, provázal ho až do soudní síně, horlivě jej před soudcem zastával a také ho šťastně obhájil. První přítel jest bohatství; má-li člověk předstoupiti před soudce věčného, opouští ho bohatství, — skýtá mu pouze rubáš do rakve. Druhým přítelem jsou příbuzní a známí, kteří vyprovodí člověka až ke hrobu, ale pak se vrátí do příbytků svých. Třetí přítel však jest ctnost; ta jediná neopouští člověka, jde s ním až k soudné stoličce soudce věčného a vymůže mu rozsudek mírný, laskavý.“

Tohoto přítele — ctnosti — také i vy, drazí jinoši vyhledávejte, s ním se spojíte; hledejte ctnosti vším úsilím své duše, hleďte si jí osvojiti opravdově, majíce stále na paměti slova apoštola národů sv. Pavla: „Bratří, cokoliv jest pravého, cokoli poctivého, cokoli spravedlivého, cokoli svatého, cokoli dobré pověsti, jest-li která c t n o s ť, jest-li která chvalitebná kázeň, těch věcí dbejte. A Bůh pokoje bude s vámi.“ Filip. 4, 8—9. Amen.

Neděle II. adventní.

Text: A když oni (učenníci Janovi) odcházeli, počal Ježíš mluvití zastupům o Janovi: „Co jste vyšli na poušť vidět? . . . Proroka-li? Jistě pravím vám, i více nežli proroka.“ Mat. 11, 7—9.

Thema: Co a jak činiti, aby naše jednání líbilo se Bohu.

(Dobývání rudy.)

Jistý moudrý a vzdělaný otec konával se svými dětmi časté vycházky do přírody, již velice miloval a lásku k ní i dětem svým vštípití hleděl. Při tom snažil se seznamovati je s krásami přírodními, ukazoval stále a stále na stopy všemohoucnosti a moudrosti Boží, ano dával jim vždy i vhodná naučení. Na jedné vycházce přišel se svým synem k nedalekým dolům, v nichž dobývala se ruda již po několik set let. Otec chtěje synovi způsobiti radost, sestoupil s ním do dolů; dříve však než vydali se na cestu do útrob země, musili obléci zvláštní šat; pak kráčeli za průvodčím, který šel s nimi s rozžatým kahancem. Jaký čilý život objevil se tam zrakům udiveného dítěte? V některých šachtách havíři kopali, v jiných čerpali vodu, tam opět otvírali novou chodbu, vůbec na všech stranách bylo horníků jako mravenců na mraveništi. Když otec se synem vše důkladně si prohlédli a dopodrobna na vše se přeptali, vydali se na cestu zpáteční. Shlédnuvše ještě stroje, v nichž železná ruda se taví a čistý kov od příměšků očisťuje, vraceli se domů.

„Dnes jsi mi, drahý otče, způsobil velikou radost,“ zapřádal rozhovor vděčný syn, „na tuto cestu do dolů

nezapomenu po celý život svůj.“ „To dobře činiš, milé dítě,“ odpověděl otec, „neboť co vše nového, užitečného a krásného jsi dnes viděl a slyšel! Doly ty však mají býti učitelem tvým po celý život!“ „Jak to, otče,“ otázal se chlapec, důvěrně pohlížeje na tatíčka. „Hleď,“ počal tento vykládati, „hleď, synu, jako horníci ti vykopávali drahý kov, který očistěný stkví se pak v komnatách královských: tak i my lidé jsme kovkopy, kteří mají zlato ctnostných a ušlechtilých skutků, jež prošly ohněm zkoušek, skládati ve příbytku nebeském u trůnu krále nejvyššího.“

A jak to díti se má, co nám je činiti, aby naše skutky líbily se Bohu, lze snadno seznati z toho, co právě náš otec se synem viděli v dolech a co každý zříti může, kdo sestoupí do podzemních těch chodeb, v nichž ruda se dobývá.

a) Kdo sestupuje do šachty, musí obléci se ve zvláštní šat, aby v tmavých chodbách se nepošpinil. Tak třeba i lidem, aby se oděli rouchem milosti božské, by duši svou neposkvrnili v temnostech hříšného světa.

„Ne že bychom dostateční byli mysliti sami ze sebe, jakožto sami ze sebe, ale dostatečnost naše z Boha jest,“ napsal sv. Pavel ve II. listě ke Korint. 3, 5.

b) Kahanec, který má každý horník na prsou připevněný, není nic jiného než v srdci dřímající svědomí, které jako jasný plamen osvěcuje dráhu života našeho. Kéž by všichni lidé v pravé době následovali světla toho, zajisté by tak často nezbloudili s cesty pravé a neklesali by do temných propastí hříchu a bídy nevýslovné.

„Při každém skutku svém jednej věrně dle hlasu svědomí, neboť to jest zachovávatí příkázání.“ Sir. 32, 27. Při tvém jednání budiž ti svědomí — svíci.

Sv. Nilus. Jako lodník řídí se magnetickou střílkou, tak řiď se i ty, mladistvý křesťane, svědomím.

c) Vstoupení do hlubokých štol jest vhodným obrazem pokory, již jest nám především míti na zřeteli. Neboť pokora a ponížení před Bohem jest základní, hlavní ctností, bez níž marně snažíme se docílití vývoje a lesku ctností ostatních. — Proto právem volá sv. Jakub: „Ponižte se před obličejem Páně a povýší vás.“ Jak. 4, 10. — „Kde pokora, tam i moudrost,“ čteme v knize přísloví Šalomounových.

d) Čilý život v dolech nás učí, že máme řádně, statečně a vytrvale snažiti se po dobru a ne ruce nečinně skládati v klín, jde-li o dosažení království nebeského; neboť „království nebeské násilí trpí a jen ti, kteří násilí činí, uchvacují je.“

Dbejme tudíž napomenutí sv. Pavla řkoucího: „Dobré pak činíce, neustávejme, nebo časem svým žítí budeme neustávající.“ Galat. 6, 9. A v listě svém k Židům píše týž apoštol národů: „Žádámť pak, aby jeden každý z vás touž péči dokazoval k vyplnění naděje až do konce, abyste nebyli leniví, ale následovníci těch, kteří skrze víru a trpělivost dědičně obdrží zaslíbení.“ Žid. 6, 11—12. Upřímná snaha naše, abychom osvojili si veškerých ctností, nemá tudíž nikdy ubývati, naopak máme se vážně a opravdově přičiňovati, přáno-li nám ctnostně žítí, abychom v dobrém došli dokonalosti. — Delší práci unaven přerušil sv. Isidor, pozdější biskup Sevillský, svá studia, buď z omrzelosti, neb z nedostatku dobré vůle a odešel na zkušenou; i dospěl jednou ke studni, kde vzbudil jeho pozornost kámen s četnými dírkami a otvory, jakož i válec, na němž provaz s okovem byl upevněn; tento měl mnoho hlubokých zářezů, které způsobeny byly stálým stáčením a roztáčením provazu. Zatím co obému se podívoval, přišla žena pro vodu a Isidor

otázal se jí, čím způsobeny jsou ony otvory v kamenu a zářezy ve dřevě?

Žena vysvětlila mu, že krůpěje vody na kámen padající prohloubily jej a zářezy že staly se častým třením provazu. Isidor dlouho přemýšlel a uvažoval o odpovědi té, když tu pojednou praví mu jakýsi vnitřní hlas: „Když tento tvrdý kámen stálým padáním kapek vody měkne a děraví, a dřevo častým třením měkkého lana se prohlubuje, jak mnohem více mohu za přispění Božího nabytí vědomostí, když každodenně jen malý pokrok v nich učiním?“ Tato myšlénka působila tak živě na vnímavou, jemnou mysl jeho, že odebral se ihned do Sevilly, vrátil se do školy a vytrvalou pílí došel vzdělanosti a učenosti, které svět podivuje se až na naše doby. — Co platí zde o vycvičení se ve vědě, platí tím více o vycvičení se ve ctnosti; jenom neunavnou snahou a vytrvalou prací můžeme se dodělati potěšitelného výsledku. Protož nelekejme se nesnází a nepatrného na pohled nezdaru, který by snad mělo přičinění naše; vytrvejme! Znenáhla a pozvolna vyhlubuje kapka dešťová i nejtvrďší desku mramorovou! „Nesmrtelnost,“ praví sv. Cyprian, „jest odměnou vytrvalosti, jakož i věčný život a nebeské království, jež Pán přislíbil všem, kdož setrvají v dobrém až do konce. Amen.

Neděle III. adventní.

Text: *I vyznal Jan a nezapřel, a vyznal:
„Já nejsem Kristus.“* Jan 1, 20.

Thema: Kdy je dar řeči nám i bližnímu na prospěch.

(List.)

Jistý nábožný mnich, jenž ztrávil téměř celý život v klášteře, přišel kdysi se dvěma mladíky, kteří chtěli se taktéž věnovati řeholnictví, ke sv. Antonínovi, poustevníku. Oba mladíci byli velmi hovorní a mluvili široce o kázáních sv. Otců, o jejich spisech a také o pracích svých. Sv. Antonín však za jejich řeči téměř stále mlčel. Když pak odešli, ptal se mnich, který tam ještě zůstal, sv. Antonína, co soudí o řeholním duchu těchto mladíků. I odpověděl otázaný: „Oba jsou snad dobří lidé, ale mně se nelíbí, nemajíť dveří před svým domem.“ Tím poukazoval na jejich mnohomluvnost, která způsobuje, že ústa vše prozradí, co srdce cítí, kdežto řádný, rozumný člověk drží jazyk svůj na uzdě, jsa pamětliv učení Ducha sv.: „Jest čas mlčení, čas mluvení.“

Každý, kdo jako tito dva mnohomluvní mladíci nestřeží opatrně úst svých, a mluví, co mu slina přinese na jazyk, prohřešuje se na daru své řeči a škodí velice sobě i jiným. Pročež křesťan dbající o spásu své duše má se stříci hříchů takových, má býti stále opatrným v řečích svých.

Velmi krásně poučuje nás podivuhodně zařízený list o tom, jak máme užívat jazyka, řeči své vůbec; proto zmíním se dnes krátce o listu a jeho významu v životě našem.

Jedním z nejpodivnějších útvarů přírodních jest bez odporu list stromu, keře, zeliny, trávy. Na první pohled nezdálo by se možným, že tak jednoduchá věc zachovává nám po většině život. A přece jest tomu tak.

1. Nekonečná moudrost Stvořitelova upravila listy tak, že přijímají právě onu část vzduchu do sebe, která by nám způsobila smrt, přijímají totiž kyselinu uhličitou a vypouštějí pak látku, jíž jest nám k životu nevyhnutelně zapotřebí — kyslík. A toto pohlcování kyseliny uhličitě a vydechování kyslíku děje se vždy za dne, kdežto v noci bývá to obráceně, měrou ovšem daleko menší. Jsou tedy listy jaksi plícemi rostlin. Zdaž to, co shledáváme u listu — není pokynem křesťanovi, aby nevypouštěl všechno z úst svých, co byl ušima přijal, nýbrž aby byl opatrný, ostražitý, v řečích svých ničeho nepronášel, čím by zavinil mravní zkázu vlastní nebo svého bližního.

„Kdo zdržuje řeči své, němý jest a opatrný. I blázen, dokud mlčí, za moudrého jmín bývá.“
Přísl. 17, 27—28. „Kdo ostříhá úst svých, ostříhá duše své: kdo však bez povážení mluví, pocítí zlých věcí.“
Přísl. 13, 3. „Jestliže kdo v slovu neklesá, tenť jest muž dokonalý.“
Jakub 3, 2.

Uvaž tudíž každý vždy dobře, co chceš mluvit. Vzpomeň tu na slova moudrého, starověkého filosofa, který, kdykoliv s ním někdo rozmlouval, odpovídal velmi zvolna a po dlouhé pomlčce. Tázán byv, proč tak činí, odvětil: „Musím nejprve zrale uvážiti, nebylo-li by lépe, abych mlčel.“ A sv. František Saleský rovněž podobně říkával: „Přál bych si míti na rtech svých záponky, abych byl nucen je vždy dříve rozepnouti než počnu mluvit, neboť tak získal bych času předložiti si vše a uvážiti, co odpověditi mám, abych nikoho neurazil, aneb na duši své zkázy nevzal.“

2. Co učiní rostlina s tím množstvím kyseliny uhličité, již přijímá listy svými ze vzduchu? Zpracuje ji s jinými látkami, které přivádějí kořeny, a tvoří z ní buňky, letorosty, větve i kmen; čím tlustší a vyšší kmen, tím více spotřeboval kyseliny uhličité. Jsou tedy listy jakoby ústy rostlinstva, jimiž toto přijímá potravu. Za tím účelem má každý list, obzvláště na spodní straně, nesčíslné množství malých, podlouhých otvorů, porů zvaných, které podobají se ústům otevřeným k uchopení sousta. Z téhož důvodu činí také listy tvarem svým široké plochy, aby tak na všech stranách stýkaly se s obklopujícím je vzduchem, a aby přijímaly z něho potravu a vydávaly čerstvého, svěžího vzduchu co nejvíce. — Jako strom přijímá kyselinu uhličitou a z ní buňky sobě tvoří a co jemu ještě užitečného, tak i ty, žáku křesťanský, přijímej do sebe řeči moudrých jen a zkušených lidí, uvažuj o nich. tvoře v sobě úmysly dobré; a tolikéž i s jinými se stýkaje jen to mluv, co by bližním bylo na prospěch.

Proto, „žádná řeč zlá nevycházej z úst vašich, nýbrž jestli která dobrá ku vzdělání víry, jež by dala milost posluchačům.“ Efes. 4, 29.

Chceš-li, mladistvý křesťane, řeči svou bližního svého vzdělávati a získati jej ctnosti, hled, obcuje s ním, mluviti o dobrodiních, která ti Bůh již ve tvém životě prokázal, o pomoci, které v nouzi skytal tobě i jiným, o nebezpečích, z nichž byl jsi vysvobozen, o utěše a požehnání nebes, jehož se tobě dostalo častokráte. Veleb božskou Prozřetelnost, která nad tebou a tvými milými vždy laskavě dběla, milostí svou vedla po cestě pravé a ochraňovala v nebezpečnostvích. Vzpomínej Svatých a jich ctností, odporuj statně lži, pomluvě, o jiných zlomyslně rozšiřované. Tak vpravdě prospěješ bližnímu.

3. Listy jsou však nejen plícemi a ústy, nýbrž i o d ě v e m rostlin. My lidé šatem zastíráme často své tělesné vady, nedostatky, rostlině však bývá listí okrasou. Jak jest krásné listí svou bohatostí forem, růzností spojení svého mezi sebou, ustavičnou změnou v pohybu a klidu, především však skvělostí rozmanitých barev. — I řeči člověka mají býti mu ozdobou, aby ve všem, co mluví, zřítí bylo věřícího, bohabojného, řádného křesťana, svědomitého, horlivého sluhu Božího. Proto mají veškeré řeči jeho směřovati především ke cti Boží, mají oslavovati Jeho vznešenost, podivovati se Jeho všemohoucnosti, mají velebiti Jeho prozřetelnost a povinné díky činiti neskonalé Jeho dobrotě.

„Skutky Boží zjevovati a vyznávatí poctivé jest.“ Tob. 12, 7. „Vy pak dobrořečte Bohu, a vypravujte všecky divné skutky jeho.“ Tob. 12, 26.

Jako strom dává ovoce tomu, kdo ho pěstuje, jako vojín bojuje za toho, kdo mu dává plat, jako služebník poslouchá pána, od něhož dostává mzdu, tak musíme všichni ve všech skutcích svých vyhledávati cti a slávy Boží, neboť On jest naším Stvořitelem, Zachovatelem a Spasitelem. Ve starém zákoně obzvláště král David v každé době pozdvihoval hlasu svého k Hospodinu a při všelikém skutku vzdával chválu Svatému a Nejvyššímu slovy slavnými. Z celého srdce chválil Pána a miloval Pána, kterýž učinil Jej. Sirach. 47, 9—10.

A král anglický Kanut, panovník nábožný a bohabojný, postavil svou korunu na hlavu Ukřižovaného se slovy žalmisty Páně: „Jedině Tobě, o Pane, přísluší všecka čest, neboť kdo jest Tobě roveň?“

Král David rozkázal jednou knězi, aby obětoval z těla ovce dva nejušlechtilejší údy. Kněz obětoval jazyk a srdce. Po nějakém čase rozkázal král opětně, aby obětoval dva nejhorší údy. I obětoval kněz opětně jazyk a srdce. Král divil se tomu

velice, leč kněz pravil: „Jest něco lepšího než jazyk a srdce, jsou li dobré, a co horšího než tyto, jsou-li zlé?“ A zkušenost učí, že v pravdě není nic horšího na zemi nad zlé srdce a zlý jazyk. Proto nechť jeden každý z vás řídí se zlatým pravidlem písma sv., kteréž dí:

„Opleť uši své trnům, neslyš jazyka zlého, a ústům svým udělej dvéře a zámky. Zlato své a stříbro své slej, a slovům svým učiň váhu, a ústům svým udělej úzdu pravou: a pozoruj, aby snad nepoklesl jazykem.“
Sirach 28, 28—29. Amen.

Neděle IV. adventní.

Text: „*Hlas volajícího na poušti: „Připravujte cestu Páně, přímé činite stezky jeho.“*

Luk. 3, 4.

Thema: Cena svědomí útlého a smutné následky svědomí tupého.

(Užitečnost a škodlivost mechu.)

Stará báje vypravuje o jednom městě, které se všemi vzácnostmi svými utonulo v jezeře; ale čas od času ozývají se prý z hlubiny vodní podivné, kovové zvuky, jež nočnímu cestovateli dávají zprávu o životě i slávě pohřbené na dně jezerním.

Tato pověst mocně dojímá křesťanskou mysl, ana tuší, že v ní zcela jiné pravdy se tají. Vždyť totiž přechoasto i v duši člověka ozývají se zvuky zvonové, kteréž mu o zaniklém městě Božím, o světě

milosti a nevinosti podávají zprávy. Toť hlas svědomí v nás!

Blaze nám, ozývá-li se hlas ten i při věcech nepatrných a my se jím bedlivě řídíme, takto svědomí útlé si zachovávájíce. Toto svědomí cítí i nádech bezpráví, ba ani stín neujde zraku jeho.

Avšak, běda nám, je-li svědomí naše otupělé tak, že se neozývá ani při věcech důležitých, a při zlých činech zcela mlčí. Není věru potupy větší nad porok nesvědomitosti.

Cenu a hodnotu svědomí **útlého**, jakož i smutné následky svědomí otupělého můžeme si jasně znázorniti užitkem a škodou, který nepatrný mech přináší rostlinstvu a zvířeně.

V říši rostlinné vyskytují se obrové i trpaslíci. K prvním čítati můžeme majestátné duby, vysoké, štíhlé jedle a topoly. Mezi trpaslíky náleží bez odporu nepatrný mech, který často nohama šlapeme a jemuž jen zřídka kdy věnujeme pozornost. A přece zasluhuje obdivu našeho neméně než onino velikáni světa rostlinného, a to již pro rozmanitost a útlý vzrůst. Jak dojemné jsou jeho kořínky! Jak ozdobné jeho lístečky. Jak ladně vypadají ty malé, okrouhlé tobolky, v nichž spočívá prášek semenný! Něžné tyto rostlinky, které v tisícových formách se vyskytují nejčastěji na místech vlhkých, stínných, rostouce buď na zemi, na stromech, skalínách, zdech i na střechách, jsou povahou svojí užitečné i škodlivy.

Čím jest mech užitečný? a) Mech prospívá velice kořenům stromů i jiných rostlin, na nichž se usazuje, tím, že chrání nejen seménka,

která se stromů a keřů opadávají, ale i kmeny stromů před mrazivými větry; on též za parných dnů letních zabraňuje rychlému vypařování potřebné stromům vláhy, což stává se velmi snadno, jmenovitě v teplé půdě písčité.

Užijeme-li porovnání tohoto ve smyslu duševním, zříme, že svědomí útlé touž službu prokazuje člověku, chráníc jej před mrazem hříchu a zabraňujíc ztrátě milosti Boží.

Jako schoulený ježek bezpečen jest uprostřed psů, tak jisto jest svědomí útlé uprostřed bouří světa zevnějšího. Jako skála ve vodách mořských, tak pevně stojí svědomí útlé v pokušení. Josef Egyptský beze vsí pochybnosti byl by se dopustil hříchu, sváděn jsa ženou Putifarovou, kdyby svědomí jeho útlé nebylo jej zadrželo od hříchu.

b) Mech dále i tím důležit a užitečný, že tvoří základní vrstvu rostlinám ušlechtilejším, t. j. pomáhá vzrůstu jiných rostlin řádu vyššího. Každého roku totiž spráchniví část jeho kořínků a lodyh, z nichž utvoří se vrstva prsti, již stále víc a víc přibývá, a v té pak časem vyrůstá sémě jiných rostlin, zanesené tam větrem anebo ptactvem. Taktéž upevňuje mech na vlhkých místech navátý písek a pokrývá jej znenáhla vrstvou černé prsti, která rostlinstvu prospívá po letech.

Útlé svědomí neboli svědomitost podporuje taktéž vzrůst v dobru a sjednocení s Bohem, činíc dobro nutnou potřebou a zjednávajíc způsoblost k vycvičení se v něm. Nejzámožnější obchodníci získali, jak zkušenost učí, veliké bohatství a jmění své tím, že s málem započavše, opatrně a s rozvahou pracovali. Kdo bohatým chce státi se ctnostmi, musí i nejjemnějšího hlasu svého svědomí dbáti, neb tím právě nejlépe může símě ctnosti růsti utěšeně. Nic není působilejšího podporovati vzrůst ctnosti nad svědo-

mitost. neboť jest téměř nemožno, aby člověk svědomitý právo a pravdu vědomě porušil, poněvadž zná dokonale zákony božské a osvojil si schopnost konati je; mimo to velmi zřídka dopouští se chyby z přenáhlení, jelikož pozoruje bedlivě všechny případy, veškeré okolnosti na zřeteli má a vždy rozvážlivě jedná! Proto mohl i zbožný David, dbaje vždy hlasu svého svědomí, říci o sobě: „Já jsem v nevinosti své kráčel, a noha má stála v přímosti,“ t. j. na cestě rovné, na cestě ctnosti.

c) Konečně jest mech lidem a zvířatům i v mnohém jiném ohledu užitečný; poskytuje útočiště broučkům a červíčkům v kruté zimě, domácímu dobytku bývá stelivem, lidé pak naplňují jím polštáře nebo podhlavničky, na nichž lze měkce odpočívati. Nač to vyskytuje se zvláštní druh mechu, zvaný plícník, který jest obyvatelům ostrova islandského nevyčerpatelným zdrojem výživy; jiný pak mech. rašelinný, jehož kořínky poznenáhlu hynouce, velká tvoří rašelinště, bývá po vysušení vítaným palivem v krajinách bezlesých.

Chce-li kdo dosíci poklidu duševního, pravé ceny vnitřní, zjednati si milosti Boží a blaha dokonalého, musí býti nutně svědomitým. Dobré svědomí jest polem požehnání, zahradou rozkoší, královským pokladem, domem Božím. Dobré svědomí stále kvete, ničím není možno udusiti je. Přináší vždy radost v životě, útěchu ve smrti a trvá na věky. K tomu nasvědčují i staročeská přísloví: Dobré svědomí, má na zemi nebe. Čisté svědomí při každé radovance nejlepší kousek.

II. K d y m e c h š k o d í v á ?

Rozmnoží-li se v lesích neb na lukách přespríliš, š k o d í v z r ů s t u k m e n ů i t r á v y. Neboť kůra

kmenů i dřevo stromů zetlí a hnije z té příčiny, že stává se nemožným řádné vypařování a nutné vysoušení a to právě pro pokrývku mechovou. Podobně seslabuje neb otupuje svědomí sílu milosti, čímž stává se člověk den ode dne nepřístupnějším dobru. „Napomínáme vás, abyste nepřijímali milosti Boží nadarmo. Stěžujeme si, že nedostává se nám milosti, zdali by však právě milost sama neměla na nás žalovati, že jí pohrdáme?“

Lidé, kteří bydlí u vodopádů neb ve mlýně přenocují, nemohou z počátku spáti; avšak znenáhla zvykají si na hluk a nedají se jím vyrušovati. Tak otupělým stává se člověk, který neslyšívá hlasu svého svědomí.

b) Mech škodí také stromům tím, že zahnízďuje se v něm mnoho škodlivého hmyzu a kuklí, které strom předčasně zahubí.

Rovněž u člověka, jehož svědomí hluché, roste rychle náklonnost ke hříchu, zakořeňuje se v něm a tak vrhá jej v záhubu neodolatelnou. „Vyplníš-li duši své žádosti její, učiní tě v radost nepřítelům tvým.“ Sir. 18, 31. „Nepravosti vlastní jímají bezbožného a provazy hříchů svých svázán bývá.“ Přísl. 5, 22. Kdo podá se nezřízeným žádostem, není nikdy spokojen a vesel. Dosáhne-li toho, po čem toužil, žádost po něčem jiném vznikne a vzrůstá silou prevelikou. Sv. František Saleský.

Kam dospěti může člověk, který neslyší hlasu svědomí, seznati můžeme ze života mladistvého Augustina, který ve „Vyznáních“ svých trpce si naříká, jak poklesl hluboko.

c) Konečně i tím mech škodivá, že pod ním skrývá se množství housenek a pupmotýlů v hubících lesy, jež mnohé kraje již strašně zpuštěly.

I n e s v ě d o m i t o s ť p o d r ý v á š t ě s t í č l o v ě k a a o l u p u j e h o o m í r s r d c e a p o k l i d d u š e v n í. „T o v í m o d p o č á t k u, j a k ž p o s t a v e n j e s t č l o v ě k n a z e m í, ž e c h v á l a b e z b o ž n ý c h k r á t k á j e s t a r a d o s ť b e z b o ž n ý c h t r v á n a o k a m ž e n í.“ J o b 20, 4. „J e s t i ť c e s t a, k t e r á s e z d á č l o v ě k u p ř í m á, a l e p o s l e d n í v ě c i j e j í v e d o u k s m r t i.“ P ř í s l. 16, 25. Z l é s v ě d o m í j e s t č e r v, k t e r ý s e v y v í n u j e z e h n i l o b y h ř í c h u. S v. T o m á š A q.

S v ě d o m í z l é p l o d í b á z e ň, o d n í m á s p o k o j e n o s ť a k l i d d u š i, o t r a v u j e m y s l a p o d o b a j í c s e „č e r v u, j e n ž h r y z e d n e m i n o c í a n e u s t á v á v h r y z e n í,“ p ř í p r a v u j e p r o v i n i l c i p e k l o j i ž n a z e m í.

N a p r o t i t o m u n e n í k r a s š í o d m ě n y p o c t i v c i n a d s v ě d o m í d o b r é; s t o k r á t n a h r a z u j e m u v š e l i k é u t r p e n í a n a p l ň u j e s r d c e j e h o n e v ý s l o v n o u s l a s t í, j e ž k u v ě č n é b l a ž e n o s t i t a k o ř k a o t v í r á b r á n u. A m e n.

Neděle I. po zjevení Páně.

Text: „I sestoupil s nimi a přišel do Nazareta, a byl jim poddán.“
Luk. 2, 51.

Thema: O lásce dětí k rodičům.

(Barvínek.)

Dnešní sv. evangelium slove po výtce evangelium mládeže, poněvadž může z něho mládež přiučiti se nejedné ctnosti a nejedné povinnosti křesťanské. Z povinností jsou pro mládež nad jiné důležitými ty, jež týkají se rodičů a slovou úcta, láska a poslušnost. Z těch na první místo

klásti dlužno lásku, neboť kde tato cele jest, tam ani úcta ani poslušnost nemohou scházeti; vždyť koho milujeme, toho i ctíme a rádi posloucháme.

Chtě, j. dr., do srdcí vašich vrýti hluboko lásku k rodičům, předvedu před váš zrak duševní kvítko nevadnoucí svou zelení a blankytným, nezměněným květem, jež svou podobou připomíná hvězdu nebeskou. Na myslí mám každému z vás známý —
b a r v í n e k.

Toto prostičké kvítko uváděj vám den co den na paměť povinnosti, jichž vyžaduje láska dětí k rodičům.

1. Jako barvínek v i n e se po zdích a stěnách pevně je obepínaje, tak má i srdce dětské věrnou a pevnou láskou lnouti ke svým rodičům. — Když přišli missionáři k divochům osedlým kol západního oceanu, shledali, že skoro všem chyběl ten neb onen prst, některým docela i celá ruka. S údivem ptali se po příčině toho, a dozvěděli se, že to jsou samé oběti synovské lásky; znamenají-li totiž, že otec neb matka jejich jsou v nebezpečství života, usekávají si neprodleně prst; jestliže se nemocný po této první oběti nepozdravuje, ochromují se znova, a usekávají při každém nebezpečství nový úd a tím způsobem zbavují se mnohdy ponenáhlu všech prstů, ano i celé ruky. — To jsou divoši, pohané, u nichž jen přirozený zákon vzbuzuje lásku synovskou; jak teprve veliká a pevná má tato láska býti u vás, u jinochů křesťanských! — Vás učí milovati rodiče víra, vás učí náboženství lásce synovské, vás nabádá k tomu sám Bůh slovy: „Cti otce svého i matku svou,“ vás vybízí k lásce této na nesčetných místech i Písmo svaté! — Tak mnoha pobídkám se protiviti jest nemožno, tím nemožnější, že i sám pohled na zvířata

k lásce synovské vybízí; tito němí tvorové starají se totiž mnohdy o své staré rodiče s takovou láskou, že to až dojíká k slzám. — A nenutí li vás i rozum, abyste milovali své rodiče! Spočtete, můžete-li, bolesti svých matek, slzy a starosti než vás vychovaly! — Spočtete, můžete-li, námahy a obtíže svých otců, jejich bezsenné noci a strastiplné dny, jež pro vás vytrpěli! — A nenadechne-li vás k lásce synovské příklad vznešený Ježíše Krista, jenž s největší oddaností miloval pozemské své rodiče: Marii a Josefa?

2. **B a r v í n e k k v e t e m o d ř e**; modrá jest barva nebes, těch nebes, jež jsou naší věčnou odplatou. Tak i dvojí požehnání odměňuje lásku synovskou, pozemské a nebeské, neboť žádnému přikázání není zaslíbeno pozemské požehnání kromě čtvrtého. „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi“ Žádné však také nemá rychlejšího trestu v zápětí, jestliže se jedná proti němu. „Požehnání rodičův utvrzuje domy,“ praví Písmo svaté, „ale kletba matčina vyvrací je ze základů.“ — Neposloucháte-li rodičů v důležité věci, jestliže jim záležitosti, jež duševní spásy se týká, působujete starosti a vynucujete slzy, dopouštíte se smrtelného hříchu. Ale to není ještě vše. Hřích tento, jako každý jiný, provází kletba Boží, což je na více než na třiceti místech Písma sv. vysloveno. Proklet jest pokrm, který vás živí, proklet jest nápoj, který pijete, proklet dům, v němž přebýváte, prokleta práce a všechny skutky vaše, jež podnikáte, prokleti i potomkové vaši, neboť jak praví sv. Augustin, „je-li druhý dědičný hřích, jest to hřích proti čtvrtému přikázání, jenž ve svých strašných následcích se dědí od pokolení do pokolení.“ Na zemi více klidu nenajdete. Neštěstí a bída budou vašim denním chlebem, a byste i žili v blahobytu, bude

vám to jen ku větší zkáze. — Proto vás napomínám s apoštolem: „Děti, milujte rodiče své“, neboť láska tato má v zápětí dvojí odměnu, štěstí pozemské: klid srdce -- či může-li býti potěšitelnější myšlenky v tomto slzavém údolí, myšlenky, která by život zpříjemňovala a umírání pokojným činila, než je ta, že jsme rodičů svých nikdy nezarmoutili?! — a štěstí nebeské: věčná blaženost.

3. Barvínek je v letě i v zimě vždy stejně zelený a tak máte i vy rodiče své vždy milovati, v letě jejich života, i v zimě, kdy umírají, stejnou láskou uctívati živé jako zemřelé! — O divoších ve skalnatých horách amerických píše missionář, že když jejich rodiče umírají, ostrými noži těla svá probodávají. Malou zdála by se jim ztráta, kdyby jim jen vynucovala slzy, musí býti i oplakána krví; a čím hlubší jsou zářezy, tím větší je svědectví, že byla láska upřímnou. Veliká bolest, dle jejich mínění, může se zapuditi jen velikými ranami.

Tak jednají divoši, nevěřící, pohané; jak teprv velikou má býti vaše láska k rodičům umírajícím, vaše láska k rodičům zemřelým? Pročež, jinoši křesť., modlete se ode dneška den co den v tato slova: „Pane Ježíši Kriste, ty vznešený vzore lásky dětinné, učiň, aby v srdci našem stále zkvétalo utěšené kvítko barvínek, učiň, abychom rodiče své upřímně milovali, svým chováním jim radost působili, ve stáří a potřebách je vydatně podporovali, za mrtvé se modlili, svým spořádaným životem ještě ve hrobě je ctili a po žití časném byli s nimi příúčastnění blaženosti věčné.“ Amen.

Neděle II. po zjevení Páně.

Text: „*Ten učinil Ježíš počátek divů v Káni Galilejské, a zjevil slávu svou, i uvěřili v něj učenníci jeho.*“
Jan 2, 11.

Thema: Příroda jest výbornou učitelkou naší, kdykoli nám jest pracovati o blahu tělesném i duševním.

Jistý missionář v Texasu tázal se kdysi tamějšího domorodce, věří-li v Boha. „Proč bych nevěřil?“ divil se tázaný. „A přece jsi ho nikdy ještě neviděl!“ „Jeho samého ovšem ne; hleďte však, když jdu lesem nebo horami, tu utržený květ, ohnuté stéblo, chmýří na keři ukazuje mi, šlo-li tudy zvíře, nebo kráčela-li tam noha lovcova. A jako poznáváme stopy těchto, tak vidím rovněž, kamkoliv zrak svůj obrátím, ať v lese, ať na cestě nebo pustině, že již dávno tudy krácel všemohoucí Bůh.“ — Tak mluvil syn pusty, nemající vyššího zjevení, tak pociťoval jsoucnost Boha jedině a pouze ze skutků stvoření — jak neměli bychom tím více my, osvíceni jsouce božskou pravdou, poznávati v podivuhodném řízení a upravení přírody ruku nejmoudřejšího, nejdokonaljšího Boha, a s obdivem volati: „To vše uspořádal Bůh Všemohoucí, Stvořitel nebe i země.“ Ano, Bůh vytknul přírodě věčné zákony, dle nichž působí souměrně, stále, šetrně, moudře i rozvážlivě a vše s největší důkladností vykonává. A tak jest příroda člověku výbornou učitelkou, ukazujíc mu výmluvnými příklady, jak by zaříditi měl své jednání, kdykoli jest mu pracovati o blahu tělesném a duševním.

P o j e d n á n í.

1. V přírodě jest především nejprísnejší pořádek a s o u l a d, vše má svůj čas, své místo, své určení; ani o čárku neuchylují se tělesa nebeská ze své předeepsané dráhy, pořádek není ničím rušen; každý tvor, vyjímaje člověka, vykonává radostně a věrně dílo, Bohem mu uložené, ať velké, ať nepatrné, skrovné. Vše podrobuje se jednomu zákonu, jenž jest blaho veškerenstva. — Jaký však nepořádek, rozervanost a nelad nalézáme v tak mnohé domácnosti. Nic není na pravém místě, vše leží rozházeno v největším nepořádku; žádný člen rodiny neví, co má činiti, nechť zřítí jest na tvářích všech a místo ku předu, jde vše nazpět. Podobně neblahý stav shledáváme často i ve smyslu duševním, mravním při nejednom člověku.

„Nestroj venku dílo své, a pilně vzdělávej roli svou: aby potom vystavěl i dům svůj“, čteme ve knize Přísloví 24, 27. Bez pořádku není pokoje, není klidu, není spokojenosti.

Obrazem vzájemného, společného působení a práce jsou čápi; druh za druhu střídavě bdí, vzájemně se chrání a společně živí. Když v hejnech letí, jest každý z nich jednou prvním, jindy posledním.

2. Příroda působí stále, neukvapuje se ve svém snažení a dochází jistě svého cíle. Jistě, tiše, zcela určitě jde svojí cestou, postupně zdokonaluje se více a více. Nejprve semeno bývá zaseto, potom vzklíčí, pak vyrůstá v stéblo, listí, květ a konečně dává ovoce. — Také to poučuje člověka, jak má jednati a jak při skutcích si vésti. Byl by na omylu, kdo by se domníval, že jest s to rázem vykonati dílo dokonalé, nebo rázem dojíti sám vrcholu dokonalosti. Zákony pří-

rodní jsou zákony ducha. Opravdu dobré a trvanlivé jest jenom ovoce píle dlouhé, neúnavné a vytrvalé. Čteme ve příslovích Šalomounových: „Stezka spravedlivých jest jako světlo stkvoucí, jež více a více se zmahá až do dne dokonalého.“ A sv. Jakub napsal: „Trpělivost skutek dokonalý má, abyste byli dokonalí a celi.“ Jak. 1, 4. Novorozené dítě není jako jiní lidé; jest mu růsti, vyvinovati se a po dlouhých letech stane se dospělým člověkem. Obilí pozvolna jen a znenáhla vyrůstá ze země a přejde mnoho větrů a bouří, než uzraje v zlaté klasy. Kdo zasadí strom, nepožívá ihned ovoce; a tak i člověk jenom poznáhlou k dokonalosti může dospěti.

3. Příroda jest mimo to obrazem neúnavné, neomrzelé činnosti. Hvězdy probíhají bez přestání dráhu sobě vytčenou. Voda teče a šumí neustále a tam, kde nehybně stojí, hnije. Kde jest jenom hromádka prsti, tam po dešti vypučí na výsluní zelená travička. Příroda, zadržena jsouc ve svém postupu, počíná znova práci svou; polámaný stonek trávy se opět pozdvihuje, i rákos vlnou nebo větrem ohnutý. — Zdaž není toto neustálé působení přírodních sil vážným pokynem pro vás, abyste neméně horlivě vykonávali svou každodenní práci tělesnou i duševní, bez přestání — ke cti Boží, pro blaho a spásu duše? Klid a nečinnost znamená klesání a vzdalování se pokroku.

Apoštol sv. Pavel volá v listě svém ke Korinthským 15, 58.: „Protož, bratří moji milí, stálí buďte a nepohnutelní: rozhojňující se v díle Páně vždycky, vědouce, že práce vaše není marná v Pánu“

4. Při své neúnavné činnosti odívá se příroda ráda šatem skromnosti; ona vyvíjí veliké stromy z malého, nepatrného zárodku. Mohutný dub, který vzdoruje věkům, vyrůstá jenom z malého jádra. Stéblo obilné holé a slabé podmiňuje život národův.

A veškeré to působení přírody děje se skrytě, není vždy na jevě zraku lidskému.

Aby ctnosti došel, nemá přihlížeti člověk k dobrému, jež si byl osvojil, nýbrž k tomu, co mu ještě schází. „Pravím pak všechněm, abyste nemyslili o sobě více než sluší mysliti, ale abyste mysli ke střídmosti.“ Řím. 12, 3. „Všichni jsme křehcí, leč nikoho neměj za křehčího sebe.“ Sv. Tomáš Kemp.

5. Přes všecku velikou činnost, rozsáhlé působení a tvoření jest příroda velice spořivou, se vším hospodaří opatrně. Nic nepřichází na zmar. Suché listí, které opadá a stromu nijak prospěti nemůže, mrví zemi. Jemné chomáčky vlny, které ovce zanechá na trní, odnese ptáček, aby si vystlal teplé hnízdečko. Zetlelé dřevo jest potravou přemnohým broučkům. Čím jedno zvíře opovrhne, bývá jiným dychtivě vyhledáváno — zkrátka všady panuje mateřské podílení a rozdělování. Spořivým může býti i chudý, nejen boháč. Kdo řádně rozděluje skrovné jmění své, kterého nabyl z milosti Boží a prací rukou svých, a spokojuje se nejnutnějším a nejpotřebnějším, tenť jest spořivý a může dobře vyjítí, byť měl sebe méně. „Cožkoli vydáš, spočítej a převaž, vydání pak i všeliký příjem zapiš.“ Sirach. 42, 7. „Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu zahyne.“ Sir. 19, 1. Spořivost jest veliké mýto. České přísloví. Polní myš snáší v letě do podzemní skrýše své rozličné nasbírané obilí, aby měla v zimě co žráti. Šetrnost jest pramen neodvislosti a svobody.

6. Konečně vidíme, pozorujeme-li přírodu, že ona vykonává vše d ů k l a d n ě, do nejmenších podrobností; každé stebélko, list, zvířátko jest zařízeno a upraveno co nejdůkladněji dle svého účelu. I nejútlejší muška, komár jest tvorem dokonalým. Není ničeho zapomenuto, co by k ústrojí jeho scházelo nebo života neschopným je činilo. — Zdaž nemá tu

býti člověk pobádán k tomu, aby vše, co koná, konal řádně, přesně a důkladně, nechť jest to i dílo nepatrné? Jenom dokonalost ve věcech velkých i malých těší a uspokojuje. „Kdo se Boha bojí, ničeho nezanedbá.“ Kazatel 7, 19.

Jako nesmí chlapec píše vynechati tečku nebo čárku, dívka šijíc učiniti nepravý steh, ani sochař chybně kladivem udeřiti, malíř špatný tah učiniti štětcem: tak nesmí křesťan vykonávaje ctnost považovati se za nedostatečného, slabého, nýbrž musí snažiti se vykonati vše řádně.

Dbejte tudíž, jinoši, vždy a ve všem přesného pořádku, pracujte pilně, stále, ale neukvapeně, nýbrž důkladně, a podaří-li se vám některé dílo až milo, ostaňte skromnými v hojnosti, v nadbytku spořivými.

Kdo věrně následuje krásných poučení a pokynů, kterých mu skytá příroda svým velkolepým zařízením, ten teprve dovede oceniti a velebiti moudrost božskou, dle jejíž věčných zákonů jest vše ve světě upraveno, a vynasnaží se ze všech sil, aby došel blaha časného i věčného. Amen.

Neděle V. po zjevení Páně.

Text: „*Když pak lidé zesnuli, přišel nepřítel a naseł koukole mezi pšenici, a odešel.*“ Mat. 13, 25.

Thema: Hříšná náklonnost je ve srdci mládeže koukolem, který není-li v čas vytrhán, mnoho způsobí zla.

(Housenky.)

Za krásného jarního dne vyšel si starý učitel Bohumil na procházku s několika čilými žáky, kteří svého dobrého učitele milovali jako vlastního otce. Tu hrnuly se naň otázky se všech stran a všickni chtěli býti jemu nejbliže, jen aby co možná dobře a jasně slyšeli, co bude jim vysvětlovati a o čem poučovati. Tak za řeči přišli až k silnici, posázené po obou stranách krásnými, ovocnými stromy, jichž větve přeplněny byly květem, tak jako by posypány sněhovými vločkami. „Aj, co jest to?“ zvolal pojednou malý hošík, — „tento strom nemá žádných květů, ba ani listí; jen šedé chomáčky visí na jeho větvích! Co se stalo s tím stromem? Ušchl snad?“ — „Nikoliv, milé dítě,“ odpověděl učitel, „tento strom byl zničen housenkami, které z oněch šedých chomáčků vylézají a ožírají poupata, květy i listí.“ — „To jsou věru ošklivá zvířátka, ty housenky,“ zvolaly najednou všechny děti, „ty by se měly sebrati a usmrtiti!“ — „Ovšem, tak se mělo státi,“ dodal učitel, „a to hned časně z jara, pak by stromu nebyly uškodily. Nuže, milé dítky — pokračoval po krátkém výkladu moudrý vychovatel — vtiskněte sobě hluboko v paměť smutný obraz tohoto stromu zničeného housenkami, a vezte, čím jsou housenky

tomuto stromu, tím jsou i zlé náklonnosti mladistvému srdci.“ — A které to housenky srdci mládeže jsou tak nebezpečny, seznáte, jinoši drazí, z dnešní úvahy, v níž způsob života rozličných druhů housenek zevrubně proběheme.

Co nazýváme obecně housenkami, jsou larvy motýlů. Jsou to zvířátka velmi neúhledná a protivná, proto vzbuzují jenom opovržení a ošklivost, a jsou nenáviděna zvláště pro škodu, kterou způsobují na stromoví.

1. Nejhlavnější činností všech housenek jest vlastní výživa; jsou tak žravé, že jediná za den více pokrmu spotřebuje než sama váží, ba u některých je potrava osmkrátě těžší, než váha celého jich těla. —

Podobná housenka usazuje se často i na srdce mladistvé, nezkušené; jest to náklonnost k mlsání, která zvrhne se obyčejně v požitkářství. Tato sžírá duševné i tělesné síly mládeže a jednou-li se v srdce zakořenila, nelze ji tak snadno ukojiti. „Aj, tatof byla nepravost Sodomy“ — čteme u proroka Ezechiele — „pýcha, požitkářství, nestřídmost.“ (Ezech. 16, 49.) Obžerství uzavřelo lidem ráj, Esauovi vzalo prvorozenství, nejvyššího pekaře faraonova přivedlo na šibenici a stalo Jana Křtitele. Obžerství seslabuje síly tělesné, plodí nemoci, přináší smrt.

2. Všechny housenky bez výjimky, pokud jsou larvami, nejméně čtyřikrátě svlékají kůži. Příčina toho je, že ustavičným žráním a následkem toho rychlým vzrůstem stará kůže stává se den ode dne těsnější a proto nutno ji odvrcei. To děje se však s velikým namaháním a jest takřka jakousi ne-

mocí housenčí, která často končí smrtí; zejména bylo to pozorováno zhusta u bourců. —

Takovou housenkou při mládeži, jež spojena bývá rovněž s následky neblahými, jest nestálost, vrtkavost a lehkomyšlnost, která nedá vzniknouti pevným zásadám, opovrhne dobrou radou, dobrovolně vydává se v šanc tělesným i duševním nebezpečím a tak klesá ze hříchu do hříchu. „Proto synu“ — volá moudrý Sirach — „přijímej učení od mladosti své; oblibuj si je, a až do šedin nalézati budeš moudrost.“ (Sir. 6, 18.)

O zbožném Tobiášovi dočítáme se, že ačkoli byl nejmladší ze všech v pokolení Neftalimově, přece nečinil nic dětinského, varoval se tovaryšstva hříšného, klaněl se Bohu israelskému a ne zlatým telatům. Ty a těm podobné věci vedle zákona Božího jsa pacholík mladý zachovával.

3. Blíží-li se doba, kdy larva má podobu svou změnit a se úplně proměnit, pobíhá několik dní nepokojně bez potravy a hledá příhodného místa, aby se mohla zakukliti. To děje se obyčejně tím, že obalí se jemným tkanivem, jež sama ze sebe vytváří a tak kolem sebe zhotoví jakýs umělý domeček, kdežto některé spokojí se pouze několika vlákny, ba i jen jednotlivými slabými nitkami. I tato proměna jest housenkám velice nebezpečna a mívá často v zápětí smrt. — Právě tak jako housenky v pupu se proměnivše, obaleny jsou sítí jakousi, i mládež nezřídka upadá čtením nevěreckých a nemravních knih v síť a léčku ducha svůdného, který rozestírá lstivě široce rozvětvené nástrahy beznáboženských názorů a škodlivých zásad kolem útlých srdcí a tím způsobuje často mravní smrt mládeže.

Ze života svatých máme krásný příklad na sv. Terezii. Ona byla s počátku zbožnou, vynikala čistotou srdce a byla vzorem bohulibé dívky. Když

však ztratila pečlivou matku, oddala se čtení románů, kdežto dříve Písmo svaté bylo jí čtením nejmilejším. Proměna, která se potom s ní stala, byla velmi veliká. Zbožnosti stále více a více ubývalo, touha po dobru ochabla, chování její dříve prosté, nenucené, bylo nyní zcela jiné: stala se marnivou, pyšnou, strojivou, chtěla se každému zalíbiti; spojila se s několika družkami stejného smýšlení, které byly by ji ještě dále zavedly, kdyby Bůh obzvláštní milostí nebyl jí přispěl ku pomoci; tak jen stalo se, že poznala záhy propašť, do níž se vrhala; i činila pak pokání, a ctnostným, bohabojným životem napravila, v čem byla dříve chybovala, i došla za to odměny zasloužené v nebesích.

4. Když housenka se úplně zakuklí, leží nepohnutě a čeká na okamžik, kdy promění se v pupu. Housenky, které nevytvorují žádného obalu, leží nebo visí také několik dní na příhodném místě, až v nitru svém se promění úplně v kuklu a pak objeví se nový tvor zcela rozdílné podoby a na pohled neživý.

Nečinnost a klid jest pro housenku nezbytnou podmínkou ku změně přirozené; mládež naproti tomu klesá tělesnou i duševní lenivostí a zahálkou v bídu a zkázu.

Proto napomíná každého z vás bl. Tomáš Kemp., an píše: „Nikdy nezahálej, nýbrž buď něco čti, neb piš, aneb se modli, neb rozjímej, aneb něco užitečného dělej.“

Zahálka jest morem, matka šaškování a macecha všech ctností. Ne spicím se království Božího dostává, aniž věčná blaženost uděluje se těm, kteří se oddali nečinnosti a zahálce.

Tyto škodlivé housenky požitkářství, lehkomyšlnosti, čtení špatných knih a lenost šírají každý

květ ctnosti, nejsou li hned za jara mládí sebrány a usmrceny.

Bděte tedy, drazí jinochové, aby mládí vaše bylo podobno stromům kvetoucím, byste ve stáří požívati mohli ovoce života ctnostného. Amen.

Neděle devítník.

Text: „*Jdětež i vy na vinici mou, a co bude spravedlivého, dám vám.*“ Mat. 20, 4.

Thema: 0 pracovitosti.

(Jak si vlašfovka staví hnízdo.)

Když císař Severus umíral v Yorku, kamž ho byli na nosítkách donesli od úpatí hor Grampianských, vzkázal vojsku jako poslední heslo: Laboremus (pracujmež)!

Na základě dnešní epištoly, v níž sv. Pavel porovnává život křesťana s během o závod, a opíraje se o přečtené evangelium, kde řeč o dělnících na vinici, předstupuju i já dnes před vás, moji drazí, s heslem dříve zmíněným a nad to ještě dokládám: „Snažiž se a dělej, a Hospodin bude s tebou.“ I. Paralip. 22, 16. Pracuj, jak bys věčně žíti chtěl; modli se, jak bys dnes umříti měl. Prací se vládne! Svatá práce! ty-lis kletbou Boha, jaké jest pak jeho požeňování?! Všecka tato ve smyslu Písem sv. pronesená hesla svědčí o důležitosti práce a příčinnivosti. Rovněž výroky mnohých mužů na slovo vzatých dotvrzují, jak ušlechtilá a krásná jest ctnost — pracovitost.

Tak heslem Waltera Scotta bylo: „Nikdy bez práce.“ Dějepisci Robertsonovi bylo zásadou: „Život bez vědy jest smrt.“ Voltaire řídil se heslem: „Povždy při práci (Toujours au travail).“ Nelze zajisté jinochu studujícímu dosti důrazně vštípati v mysl jeho mladivou slova jistého učence, jež psal svému synu, který v hlavním městě dlel na studiích: „Práce jest podmínka, již nám Bůh uložil v každém povolání. Ničehož, co za to stojí, abychom to měli, nelze dosíci bez práce. Co do vědomostí, těch naprosto nelze dosíci bez namahání, jako nelze, aby pšenice rostla na poli nezoraném, nepřipraveném. Ovšem pak veliký v tom jest rozdíl ten, že náhodou nebo okolnostmi může někdo jiný sklízeti, čeho zasel rolník; leč žádný člověk nemůže ani náhodou ani neštěstím zbaven býti ovoce své práce duševní.“

Pracujte tudíž, jinoši drazí, svědomitě užívající času; za mládí myslí jsou povolné a vědomosti snadno se ukládají; jestliže jste však jara svého zanedbali, uplyne léto vaše bez užitku, žeň vaše budou plevy a zima vašeho stáří bude bez vážnosti a bez přátel.

Aby však namahání a úsilí vaše zdárným výsledkem bylo korunováno, nutno při práci jistým řádem si vésti. Vlaštovička hnízdo si stavící budiž vám v tom vzorem.

Po zimě když vesna
probouzí se ze sna,
z jiných dílů světa
ptactvo k nám se slétá . . .
českých u vesniček
hejno vlaštoviček
zaštěbetá.

Pod slaměnou střechu
lidem na potěchu
matka chutě letí,
za ní její děti
zašvitoří mile
a hnízdečko čile
pletou z smetí.

A kterak si vede vlaštovka stavíc hnízdo?

I. Poněvadž obyčejně na svislé stěně nebo zdi bez jakékoli podpěry stavívá hnízdo, musí napnouti všecky síly, aby základy položila tak pevně, by na nich bezpečně ve stavbě mohla pokračovati. Tudíž nejen ostrými drápky ku zdi se připíná, nýbrž i vidlicovitým ocasem na stěnu pevně se přitlačí a tak při práci se podpírá.

Podobně nutno i mládeži, aby všemi silami práce se chápala, pevné základy vědomostem si kladla a při tom upřímně k Bohu lnouc s dětinnou důvěrou v jeho podporu a pomoc pracovala; vždyť bez Božího požehnání, marné lidské namahání. Nestaví-li Hospodin domu, nadarmo pracují ti, kteří stavějí jej. Poruč vždy, jinochu křesťanský, Hospodinu skutky své a na dobrý konec vyjdou úmysly tvé. Nedůvěřuj umění svému, aniž chytrosti kteréhokoli člověka, nýbrž raději milosti Boha, který pomahá pokorným, ale chlubných ponižuje. Vše jest nám možné v Tom, kterýž nás sílí. Proto Boha vzývej a sám ruky přidej! Ruky když nepříčiníš, samo se neudělá. S chutí do toho, je půl hotovo. Bez práce není ovoce. Vše, co jest při člověku velikého, vzešlo práci, a vzdělanost jest její výsledkem. Kdyby práce ze světa se odstranila, stihla by pokolení Adamovo poznenáhlá smrt mravní.

II. Aby hnízdo vlaštovčí, dokud jest vlhké a a měkké, nespadlo vlastní tíží svou, vede si vlaštovka jako zkušený stavitel, opatrně, obezřele, při práci se neukvapující. Proto staví jenom ráno a co zatím ostatní čas dne shání potravu, může vystavěné dobře uschnouti a ztvrdnouti. Opatrně a rozvážlivě nutno i vám, jinoši drazí, pracovati; práce kvapná, málo platná. Raděj málo a dobře, nežli mnoho a špatně. Kdo zběžně hrabe, mnoho pohrabků mívá. Proto nikdy s chvatem ani s horlivostí pře-

pnatou na škodu zdraví a na oslabení sil duševních a tělesných. Chvat, přepjatá horlivost rozčiluje, škodí, tráví tělo jako písek a štěrky, působíce přílišné tření, vymílají kola ve stroji. Neboť práce hlavou je práce namahavá, unavuje a vysiluje jako vůbec vše, když se nedbá přirozených mezí. Lučiště tuze napjaté puká; struna příliš natažená praskne. Vše má svůj čas; proto dbajíce svědomitého pořádku v učení, určitého rozvrhu i střídání při práci, neochabnete tak brzy na duchu ani na těle.

III. Věci nepatrné: bláto, stébla, péří, rozmanité smetí snáší chutě vlaštovice ku stavbě svého hnízda.

Tak i vy, jinoši, veďte si při práci, domnělými maličkostmi nepohrdajíce. Právě v maličkostech jeví se dokonalost a dokonalost není zajisté maličkostí. Co vůbec stojí za práci, stojí za práci bedlivou. Na bedlivé dbalosti věcí nepatrných záleží celé tajemství zdaru v obchodě, v umění, ve vědě a v každém povolání života. Lidské vědění jest jen soubor malých věcí, jež nahrnovalo jedno pokolení lidské za druhým, až nepatrná zrnka vědomostí a zkušeností, lidstvem pečlivě jsouce pěstována, vzrostla konečně v mohutný strom. Ač mnohá z těchto zrněk poprvé zdála se býti jen nepatrného významu, ukázalo se přece, že všecka měla svou platnost a že jich na pravém místě bylo třeba.

IV. Ačkoli vlaštovka stavíc hnízdo za den udělá jen málo díla, pracuje přece chutě a vytrvale dále a docílí toho, že za 10—12 dní zhotoví si hnízdo, které, jsouc pevné, teplé a dokonalé, vyhovuje všem požadavkům řádně.

Podobně jest vytrvalost i při vašich pracích nutnou podmínkou, má-li něco řádného a dokonalého býti docíleno. S rozvahou vždy započnete, a když jste se dali do práce, vytrvejte. Častá krůpěj i kámen

prorazí. Červík malý veliký dub ztráví, ne proto že tuze kouše, ale že často točí. Větší dobré s větší prací přichází. Úsilím a prací i nebe koupíš.

Nejhlavnější vlastnost v povaze Timurově, asiatského podmanitele v XVI. věku, byla jeho vzorná vytrvalost. Nižádné překážky neodvrátily jej od toho, co sobě byl jednou pevně umínil; on stál na svém i v okolnostech, jež by jiného přivedly k zoufání. Při jedné takové příležitosti vypravoval Timur svým přátelům následující příběh: „Byl jsem — pravil — jednou přinucen skryti se před nepřátely v rozbořeném stavení, kde jsem několik hodin seděl o samotě. Chtěje odvrátiti mysl od bídneho stavu svého upřel jsem zrak na mravence, jenž zrno velikostí jej převyšující vlekl na vysokou zeď. I počítal jsem, kolikrát bylo mu pokusiti se o dosažení jeho úmyslu. Devětašedesátkrát spadlo zrno na zemi; mravenec však neustál a po sedmdesátém pokusu došel konečně svého cíle. To dodalo mi srdce a bylo stálým ostnem v mých pracích.“

Kdo se tvrdostí ořechové slupky nedá odstrašiti, nýbrž o to se postará, aby ořech rozlousknul: tomu jest chutné jádro za vynasnažení odměnou. Rovněž tak, kdo se při učení všelikými těžkostmi poděsiti nenechá, nýbrž vytrvale se učí, ten najde v pochvale a ve vnitřní spokojenosti svou odplatu.

Jinoši draží! daleci polovičatosti a povrchnosti v pracích svých, všeho podvodu a pokrytství, vší lsti a zchytralosti prázdni konejte, co vám nařízeno, věrně, svědomitě, vytrvale jako mladíci, kteří sebeúctou vedeni zásadami mravnosti a ušlechtilé kázně se řídí. Neste ochotně a trpělivě břímě dne i horka, aby u večer každý z vás vzal po jednom penízi. Amen.

Neděle I. postní.

Text: „*Za onoho času veden jest Pán Ježiš na poušť od ducha, aby pokoušen byl od ďábla.*“

Mat. 4, 1.

Thema: Veškeren život lidský je pokušením.

(Rak poustevnický)

Veškeren život lidský je pokušením: buď pokouší nás sám ďábel, který dnem i nocí se přičiňuje o to, aby člověka uvrhl v záhubu; nebo pokouší nás vlastní tělo, žádostivost nebo svět, jeho nádhera, krása, ctižádost, lakota; nebo konečně svádějí nás zlí lidé, daremní společníci, ničemní druhové. Při všech těchto pokušeních vznáší se před naším duchem myšlenka neb obraz, jenž smyslům lahodí, přirozenosti naší lichotí a žádostivost dráždí. Myšlénce té nemůže se duch ani ubrániti, aby alespoň na okamžik nepopatřil na zastřený obraz Saidský. Nicméně na nás to záleží, chceme-li pokušení odpírati a útoky zlého ducha statně přemáhati. A kterak jest nám si vésti, abychom nad pokušitelem vždy šťastně zvítězili, naučí nás zvláštní zvířátko ze třídy korýšů, známé pode jménem — rak poustevnický.

a) Z mořských akvárií a popisů znám jest rak poustevnický; zajímavo při něm, že vyhledává prázdné úlity hlemýžďů a zalézá do nich, aby skryl tam záda, neboť na nich nemá pevné pokrývky jako na hrudi a klepetech, kdež obrněn jest na způsob našich raků; vyjma pak částí těchto jest měkký a úplně

bezbranný. — Jako středověký, obrněný rytíř vleče poustevník těžkou ulitu stále sebou z místa na místo, když slídí po kořisti. Vyrosteli a stane-li se mu skrýš jeho těsnou, vybere si větší, vyhýbaje se opatrně při tom svárlivým soudruhům.

Také křesťan má mnoho slabých stránek, odkudž hrozí nebezpečí jeho duši. Tu jest to svědomí široké, tu opět úzkostlivé. Jedni jsou nakloněni k pokrytství, druzí pak k netrpělivosti a hněvu, třetí opět k malomyslnosti.

Abychom nestali se obětí ducha zlého, jest především třeba, vzdáliti se všeho a zdržovati se toho, co by hříšné náklonnosti a žádostivost mohlo podporovati.

„Moudrý bojí se a uchyluje se od zlého, ale blázen přeskakuje a doufá.“ Přísl. 14, 16. „Odstupte ode stanů lidí bezbožných, aniž se čeho dotýkejte, což jejich jest, abyste nebyli zachvázeni ve hříších jejich.“ IV. Mojž. 16, 26. Duše toužící po dosažení blaha snaží se opomíjeti toho, co zakazuje Bůh; kdo nechce vyhnouti se nebezpečí hříchu, vědomě spěje do zkázy. Sv. Augustin Jak potřebno bývá stříci se pokušení, lze seznati zvláště z přikázání, která Pán ve starém zákoně dal Israelitům k modlářství náchylným; aby odňata byla jim veškerá příležitost k modloslužbě, poručil spáliti obrazy bůžků, ba zapověděl jim i toužiti po zlatě a stříbře, z něhož oni byli zhotoveni. A kdyby neopatrný apoštol Petr byl se vyhnul domu veleknězovu, sotva byl by zapřel Mistra a Pána svého; on však šel za ním zdaleka až do síně knížete kněžského a všed do vnitř, seděl se služebníky, aby viděl konec a pak — zapřel Pána.

b) Nenalezne-li rak poustevnický nikde žádné skořepiny hlemýždí, kde by mohl se ukrýti a zabezpečiti před nepřítelem, vyhledá skálu, kdež

v rozpuklině nebo skulině schovává neozbrojené, útlé části svého těla.

Nábožný křesťan neobmešká nikdy pojistiti se a ohraditi proti nebezpečí pokušení, což děje se obzvláště upřímným sjednocením se s Bohem, častějším přijímáním těla Páně ve svátosti Oltářní a skálopevnou důvěrou při vědomí vlastní slabosti a nedostatečnosti v pomoc Páně. „Pojďtež ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím.“ Mat. 11, 28.

Znaje sílu a moc nejsv. sv. Oltářní proti všem útokům pekla, napsal papež Řehoř VII. kněžně Matyldě, která si tehdy o církve veliké zásluhy získala: „Ze všech zbraní, které doporučím tobě v boji proti knížeti tohoto světa, nejmítěznější je ta, bys přijímala co nejčastěji tělo našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista.“

Této síle právě také připisovali sv. mučenníci nejkrásnější vítězství svá nad ukrutnými tyrany; neboť pijíce z toho kalicha, přemohli — jak sv. Augustin píše — veškeré bolesti a muky tělesné; proto také dle svědectví sv. Cypriana nevydávali se nikdy v žádné nebezpečnosti, nepřijavše dříve nejsv. sv. Oltářní, poněvadž věděli, že síly ubývá a ochablost nastává, není-li v nás tato svátost.

c) K ochraně proti zevnějšímu útoku dala příroda raku poustevnickému za krnělé nohy hákovité, jimiž připne se na vnitřní stranu svého domečku nebo skalní rozsedliny tak pevně, že nelze jej odtrhnouti — leč roztrháním těla jeho na kusy.

Tak ozbrojuje se křesťan, jemuž jde opravdu o spásu duše, dvojitou zbraní, modlitby a dětinné bázně Boží, aby v pokušení útokům zloby pekelného nepřítele statečně a vytrvale mohl čeliti. „Ostatně, bratří, posilněte se v Pánu a v moci síly jeho; oblect se cele v odění Boží, abyste mohli státi

proti úkladům ďábelským, především berouce štít víry, kterýmž byste mohli všecky šípy ohnivé nešlechtníka uhasiti; a vezměte lebku (naděje) spasení a moc ducha, jenž jest slovo Boží.“ Efes. 6, 10. 17.

Pokušení k užitku tobě bude, jestliže hned z počátku jemu odoláš, a pak s velikou důvěrou a pokorností u Boha útočiště hledati budeš. Sv. Jeronym. Shledáš-li, že ocitl jsi se v pokušení, počínej si jako děti, které jakmile spatřily divoké zvíře, ihned do náručí otce svého nebo matky své prchají, nebo je ku pomoci volají. Hledej ochrany u Boha, jako vyhledávají pastýři s ovceři svými ochranu před vedrem letním ve chladném stínu.

U jednoho královského dvora byli dva služebníci Páně, kteří požívali svojí ctihodností úctu a vážnost všech. I stalo se kdysi, že k jednomu z nich přišel král a tázal se ho, zda pravdou jest, že nosí při sobě bylinu, která má zvláštní sílu, jež chrání člověka proti zlé žádostivosti. Duchovní ten ujistil krále, že tomu tak. Král přál si znáti jméno té rostliny. Tu pravil zbožný sluha Páně: „Rostlina, mající tajnou moc zapuzovati nečisté myšlenky a žádostivosti, nazývá se „bázeň Boží“ a jest právě tak účinnou, jako kouř z jater ryby, kterou Tobiáš položil na uhlí. Kdo Boha se bojí, v pokušení pevně stojí.

d) V příbytku svém jest rak poustevnický před obyčejným nebezpečím ochráněn a úplně jist. Spozoruje-li však nepřítele, který by chtěl se usaditi do jeho skryše, vystrčí hned klepeta k obraně. Tak činí jmenovitě, když sezná, že soupeř jest slabším.

Blíží-li se pokušení, jest záhodno a prospěšno hned z počátku, pokud vítězství snadnější a jistější, co nejrozhodněji postaviti se na odpor. Kdo ihned, jakmile pokušení se přiblíží, se vši silou je neodpuje, ten jest z polovice, ne-li již zcela přemožen. Má se to s pokušením tak jako s jiskrou; vletí-li

jiskra na oděv, lze ji snadno uhasiti a nebezpečí odvrátiti; ale kterak rádí nepatrná jiskřička kolem sebe, nebyla-li udusena v zárodku.

Jistý otec dlel se svými syny na pusté, jen několika keři porostlé pláni, kterou chtěli proměnit v utěšenou zahradu. Muž ten míval zvykem, aby za práce tělesné zabýval se i duch jeho dítek. Proto pravil k jednomu: „Pohlédni na tento mladý stromek, který nedávno ze země vyrostl; vytrhni jej!“ Syn učinil tak bez velkého namahání jednou rukou. „Nyní vytrhni tento větší,“ pravil otec. Zde však bylo již mladíku užiti obou rukou, aby stromek vytrhl ze země. I vyzval jej otec do třetice, aby vytrhl ještě jiný stromek mnohem silnější předešlých. Syn napínal veškeré síly, ba přivolal ještě bratra ku pomoci; leč ani oběma se to nepodařilo. „Nuže,“ pravil pak otec, „tak bývá tomu i při pokušení! Z počátku jest snadno bez velkého namahání vytrhnouti je i s kořenem. Čím více však ponechává se mu volnosti ke vzrůstu a sesílení, tím tížeji a nesešněji lze je překonati.“

Když pak v pokušení statečně jsme bojovali a nepříteli vyrvali z rukou palmu vítězství, nezapomínejme, že nestalo se tak pouze naším přičiněním; na paměti musíme míti stále, že nejmocnějším činitelem byla zde milost Boží; proto povinni jsme děkovati srdečně, jako dítky otcí svému — Bohu za ochranu jeho a pomoc, které nám popřával a jež štítem byla nám nejmocnějším v bojích proti pokušení a s pokorou prositi Jež, by i na dále byl nám záštitou mocnou a zbraní nepřemožitelnou, neboť když Bůh s námi, kdo proti nám? Řím. 8, 31. Amen.

Neděle II. postní.

Text: „*Za onoho času pojal Pán Ježíš Petra a Jakoba a Jana, bratra jeho, a uvedl je na horu vysokou soukromí, a proměnil se před nimi.*“ Mat. 17, 1.

Thema: O rozjímání.

(Alpská růže.)

Dnešní sv. evangelium uvádí věřící posluchače v samotu na horu Tábor, aby tam svědky byli proměnění Páně. Já však zalétl bych s vámi, jinoši, daleko výše, na hory, jichž temena sáhají až do oblak a jsou pokryta věčným sněhem a ledem, abych tam poněkud přičinil k duševní proměně vaší. Ano, tam na hory, přes skály a omšené kamení, přes louky a stráně, kolem stád se pasoucích a okolo salaší pastevců, stále výš a výše povedu vás a to tak vysoko, až lidské příbytky v údolí zmizí úplně zraku vašemu. A pak ukážu vám květinku, která roste jen tam nahore, v samotě, lidí jsouc tak vzdálena, nebi však tak blízka. Jest to — alpská růže; její květ jest jasně červený, karmínový, listy zelené jsou měkké a jemné jako aksamit. Na rovině nikde jí nenajdete, jen tam na horách; a čím výše kvete, tím příjemnější vydává vůni. Kvete jen v jistém čase od června do srpna — a i tu má přechoasto za sousedy sníh a led, stojíc uprostřed nich.

Poutník v Alpách nemálo se potěší, podaří-li se mu nalézt růži alpskou. V radosti své rád zapomíná všech obtíží, jakéž měl při hledání: krása s líbeznou vůní odplatí a nahradí mu v hojnosti všechno namáhání. — Krásná květina tato jest významným a nad

míru případným symbolem ctnosti křesťanské, již nám všem je třeba hledati. Jako poutník v Alpách neštítí se žádného namahání, aby našel tuto překrásnou a vzácnou sice, ale pomíjející a vadnoucí květinu — růži: tak i vy ze všech sil se vynasnažte, abyste došli výtečné ctnosti křesťanské, ale nevadnoucí a nikdy nehynoucí. Mám na mysli ctnost rozjímání, jejíž symbolem jest růže alpská. Doděláme-li se ctnosti rozjímání, tuť jsouce mocně uchvácení báječnou krásou její, zapomeneme na všechny obtíže a a všechna nepohodlí, jichž nám bylo se podjati, než jsme ji našli.

Růže alpská jest symbolem rozjímání, protože roste na nejvyšších horách, zcela o samotě a nebi na blízku. Člověku rozjímajícímu rovněž jest povznésti srdce k Bohu, vzdáliti se hluku světského buď do samoty komůrky své, nebo k nohám kříže pod širým nebem, anebo konečně do posvátného klidu a ticha chrámového před svatostánkem Nejvyššího.

A jako růže alpská často roste a kvete mezi sněhem a ledem, tak člověku, jenž upřímně chce rozjímati, nepřekáží žádná práce, žádné zaměstnání, žádná trampota, aniž jakákoli jiná starost.

Milujte, drazí jinoši, rozjímání, kteréž není nic jiného, leč delší přemýšlení o předmětu nějakém blaha našeho duševního se týkajícím, pozorné pohroužení se v pravdy božské. Rozjímání je tak potřebno, že sv. Alois praví: „Nerozjímáš-li, nemůžeš pokračovati ve ctnosti;“ ano, sv. Ignác a sv. Alfons tvrdí: „Bez rozjímání nemůže člověk býti spasen, musí zahynouti.“ Sudte pak sami, přátelé milí! kdyby měli lidé vždy na mysli hřích a hrozná následky jeho, kdyby přemýšleli stále o ceně duší nesmrtelných, kdyby vždy měli na paměti smrt se všemi hrůzami, peklo s jeho plameny, a naopak nebe se vší jeho blažeností a jeho radostmi: zdali by bylo tolik zla,

tolik špatností a hříchů ve světě, tolik neslušných a necudných řečí? — Nikoli, neboť na věky zůstanou pravdivá slova: „Pamatuj na poslední věci své a nezhrěšíš na věky.“ — Právem tudíž platí výroky dříve zmíněných svatých mužův a velkých učitelů církevních, že rozjímání jest nevyhnutelně potřebno, což stvrzuje i David, an pěje v žalmech svých: „Kdybych nerozjímal, Pane, o zákonu Tvém, zahynul bych v bídě své.“

Rozjímání jest však i krásno. Pohleďte, jak vodotrysk okrašluje zahradu; kolem něho roste vše bujněji a květiny zelenají se krásněji; místo, kteréž dříve bylo pusté a jednotvárné, vodotryskem stává se živým a nabývá veselého, krásného vzezření. „Vodotryskem,“ praví sv. František Saleský, „jest rozjímání — a zahradou jest duše tvá. Rozjímání okrašluje tvůj zevnějšek, tvá slova, tvé skutky.“ —

Alpská růže roste na nejvyšších horách a proto lze jí dojíti jen s namáháním velikým; ale rozjímání je snadné. Pohlížíte na mne jaksi nedůvěřivě; opakují znova: Rozjímání jest snadné, vždyť k němu jen dvou věcí třeba: očí a srdce. Pozorujte pravdu věčnou a poslyšte, co řekne vaše srdce. O slovech: „Bože můj a mé všecko!“ přemýšlel sv. František z Assissi po celý život. Sv. Kateřině Janovské byla předmětem rozjímání slova: „Ty a já.“ — Nejstručnější náměť měla sv. Magdalena z Pazzis: „Miluj!“ — a sv. Terezie uvažovala stále o slovech: „Jedinou jen duši.“ A jak velikou knihou rozjímání jest příroda: slunce, jaro, déšť, sucho, květiny, ovoce, ptactvo! — kříž, kostely, sochy, zvonění! —

Jistý mnich neuměl ani čísti ani psáti a přece rozjímal každého dne. Jedinou pomůckou byla mu kniha se čtyřmi různobarevnými listy. První list bílý připomínal mu čistotu, její cenu a ztrátu; z druhého listu červeného vyčetl plameny pe-

kelné; třetí list byl černý a znamenal mu smrt s hrůzami její a čtvrtému listu žlutému přiřkládal význam zlaté koruny — slávy věčné v nebesích. — Rodička Boží, Panna Maria, může vám býti vzorem rozjímání: chrám jerusalemský, jesle betlemské, dům otcovský, chýže nazaretská a hireopolitská v Egyptě dávaly jí stále náměty k rozjímání a modlitbě, jež s velikou pěstováním a horlivostí, jakož dotvrzuje o ní Písmo sv. „Maria pak zachovávala všecky ty věci v srdci svém.“

Toť, nejmilejší, jest ctnost rozjímání, kteráž jest právě tak potřebná jako krásná a snadná. Zamilujte si tuto ctnost, cvičte se v ní zejména o budoucích rekolekciích a učinite pevné předsevzetí, že nechcete již tak bezstarostně, nevšímavě, ano i lehkomyslně žíti, nýbrž že chcete zrakem srdce svého často pohlížeti k nebi, majíce na zřeteli blaho své budoucí a určení své k životu věčnému. Amen.

Neděle III. postní.

Text: „Smilstvo pak a všeliká nečistota nebud' ani jmenováno mezi vámi, jakož sluší na svaté.“

Efes. 5, 3.

Thema: O čistotě.

(Lilie.)

Komu z vás, jinoši, je neznámou bělostná lilie? Ze středu podlouhlých lístků prohnutých zvedá se stvol, zakončený skupinou jemnozelených pupat. Skupina ta pozvolna se šíří a nabývá barvy bílé. Poupata se otevírají v šest listů bělostných, jež tvoří

překrásný kalich, do něhož uzavřel Stvořitel zlatožluté tyčinky, které vydávají vůni líbeznou. Písmo sv. dává přednost lilii přede všemi květinami. Pán Ježíš sám praví o její kráse: „Pozpamatujte se na lilie, jak rostou, aniž pracují a předou. Pravím vám, že ani král Šalomoun ve vsí slávě své nebyl oděn jako jedna z nich.“ — Mat. 6, 28.

Skoro u všech národů a za všech dob představovala tato květina nevinnost a čistotu; a skutečně má lilie mnoho podobností s touto ctností, že právem zoveme ji symbolem čistoty. Sv. Ambrož v jednom ze svých kázání dí: „Kdo není při pohledu na lilii bezděčně upamatován na ctnost čistoty?“ „Čistota vede k Bohu člověka,“ praví přísloví. Abyste i vy, jinoši drazí, zamilovali si tuto krásnou ctnost, učinil jsem ji předmětem dnešního rozjímání.

P o j e d n á n í.

I. a) Lilie jest bílá a světlé neporušené roucho její poukazuje na čistotu duše, kteráž jest ve stavu nevinnosti. My, ditky tohoto světa, nezrodily jsme se bez hříchu, aniž náš život jest prost poklesků. V kolika srdcích jest lilie čistoty a nevinnosti získaná na křtu, nyní pokálena, zneuctěna! — Učiniž tedy dnes každý z vás pevné předsevzetí žíti čistotně a opravdově nenáviděti hříchu nečistoty; važte si této vzácné ctnosti při všech nevinných duších na zemi, snažte se ze všech sil, aby byl všeobecně opět probuzen smysl pro pokolení čistotné. „Smilstvo pak a všeliká nečistota nebuď ani jmenováno mezi vámi, jakož sluší na svaté.“ Efes. 5, 3.

b) Lilie jest povýšena nad zemi a tím praví nám, že čistota daří se, vzdálená-li lidí, hluku, radostí a rozkoší světských. Vystříhejte se tedy, jinoši, světa, zvláště nebezpečných radovánek

a zábav, které kladou vám často nástrahy a znenáhla vás sblíží s jedem nečistoty. Jen tací lidé buďtež vašimi přátely a důvěrníky, s kterými obcuje sesilujete ctnost a upevňujete více a více lásku ku svatě čistotě.

c) *Lilie vydává líbeznu vůni a tím také jest obrazem počestnosti, neboť tato ctnost stoupá jako líbezna vůně k nebi a líbí se otcovskému srdci božskému tak, že čistým duším slibuje zvláštní odměnu slovy: „Budou následovati Beránka, kam půjde, budou zpívati vždy novou píseň, kterou nikdo zpívati nemůže než oni.“ — „Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“*

II. a) Čistota jest nejkrásnější květina v zahradě církve katolické; jest radost proroků, ozdoba apoštolů, život andělů a koruna svatých. Ctnost čistoty jest podstatou všech ctností, podobně jako barva bílá je základem všech ostatních barev. Slyň ctností jakoukoli, jestliže svazku čistoty nemáš, vše po zemi vláčíš. „Co krásnějšího nad čistotu, jež člověka mění v anděla?“ tak volá sv. Bernard.

b) Čistotu i pohané ctíli. Egyptané zdobili své dcery skvostnými kruhy a drahými řetězy kolem krku, na nichž byly samé okrasy a nápisy povzbuzující k čistotě; pohanští Římané zvláštní chrám vystavěli a zašvětili čistotě. Ženy Slovanů pohanských cudností se vyznamenávaly, až se tomu jejich neslovanští sousedé podivovali

c) Čistota prospívá jmění, tělo silí, zdraví udržuje a život prodlužuje. Zkušenost učí, že téměř všickni lidé zbožní, kteří si zamilovali čistotu, došli vysokého věku. Čistota přirovnává se pracovitě a pilné včele, která jedině rosou nebeskou a šťávami nejčistších květin se živí; tak živí se čistá duše slovem Božím a ssaje nejraději med z květiny fialky,

lilie, růže a resedy, jež znamenají pokoru, nevinnost, lásku a sebezapírání.

III. a) Než bělostnou lilii snadno p o k á l í š ! Čistota je jako zrcadlo, které nejslabším dechem po zbývá svého lesku; proto ji bedlivě chraň a opatruj! Prostředkové k zachování čistoty jsou: Stálé pomýšlení na všudypřítomnost Boží, střízlivost a strídmost v jídle a pití, pokorná modlitba za čistotu, střežení se zahálky i zlého tovaryšstva a varování se blízkých příležitostí ke hříchu.

Jak nevinné a stydlivé pachole byl sv. S t a n i s l a v K o s t k a lze z toho poznati, že, kdykoli uslyšel neslušné a nepočetné slovo, tak čistota jeho byla raněna, že upadl do mdloby. Proto znamenal-li otec jeho, že někdo ze spolustojících něco neslušného prohodil, hned ho k mlčení vybídl řka: „Nechte té řeči, aby snad Stanislávek můj zase nepadl na zemi.“

b) V ú t ě k u j i s t á s p á s a n e v i n n ý c h ! Kdežto proti ostatním nepravostem máme bojovati, nabádá nás apoštol národů sv. Pavel, abychom utíkali před smilstvem: „Utíkejte před smilstvem! Zda-liž nevíte, že údové vaši jsou chrám Ducha svatého?“ Smilstvo pak a všeliká nečistota nebuď ani jmenováno . . .

Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Aby se tak stalo, abyste všickni jednou před tváří Boží se radovali, zamilujte si čistotu, která učiní vás hodny lásky Boží. Kéž by vám nikdy neuvadla lilie čistoty, kéž byste roucho nevinnosti, jež ze křtu máte, nikdy nepošpinili hříchem „Smilstvo pak a všeliká nečistota nebuď ani jmenováno mezi vámi, jakož sluší na svaté.“ — Mravné způsoby a řeči

o čistotném srdci svědčí. Zuzana pohlédnuvši k nebi, zachránila svou čistotu; tak i ty, chtěje zachovati čistotu, často k nebi pohlížej a Boha o pomoc žádej slovy: „Dobrotivý Bože! propůjč mi čistotu duše a uchovej tělo mé bez poskvrny.“ Amen.

Neděle IV. postní.

Text: *„Tedy řekl Ježíš apoštolům:
„Rozkažte lidu posaditi se.“
I posadilo se mužů v počtu
okolo pět tisíc.“*

Jan 6, 10.

Thema: Odevzdanost do vůle Boží.

(Reseda.)

Nevěděli apoštolé, co Pán Ježíš učiniti míní, ale uposlechli a rozsadili zástup na trávě. Nepravili: „Nač, Pane, je rozsazovati, ježto nemožno je nasytiti?“ Aniž lid pravil: „Nač nás rozložujete tuto?“ Nýbrž apoštolé podrobili se slovu Páně, a lid podrobil se apoštolům.

Vnější podobnost působí stejný ráz, vnitřní podobnost pak stejná vůle. Protož kdo chce, čeho Bůh žádá, kdo svou vůli podrobuje vůli Boží, s ní úplně se sjednocuje, tenť Bohu nejpodobnějším. Symbolem této ctnosti, odevzdání se do vůle Boží, jest kvítek — r e s e d a.

Reseda jest právě tak známá jako oblíbená v zahradách i světnicích; vydychuje lahodnou, příjemnou vůni. Ó kéž by i vaše ctnost odevzdání se do vůle

Boží byla také známou, kéž byste byli ode všech křesťanů pro ni milováni a váženi! — Aby se tak stalo, bude snahou další řeči mé.

1. R e s e d a j e s t k v ě t i n a n e p a t r n á, šat její jest neúhledný, prostý; tak i odevzdanost do vůle Boží je ctnost skrytá, méně nápadná, neboť ona jest v nitru člověka, sídlí v srdci křesťanově, v jeho vůli, která s vůlí Boží se sjednocuje tak, že dvě vůle mění se v jedinou. K odevzdanosti náleží kříž. Každý kříž však, ať zobrazen nebo ve skutečnosti, sestává z dlouhého trámu a menšího trámce kratšího, který jest přes onen přeložen na příč. Chceme-li na př., aby dřevěný kříž nebyl křížem, třeba jen příčný trámec odnítí a položití buď na větší trám, nebo vedle něho ve stejném směru; pak už oba trámy kříže nečiní. Hlavní trám znázorňuje vůli Boží, dřevo příčné pak vůli naši. Pokud příčí se naše vůle vůli božské, potud máme také kříž, jež jsme si sami učinili. Chceme-li se však kříže zbaviti, jest nám pouze sjednotiti vůli svou s vůlí božskou a kříž náš přestal býti křížem, neboť kříž spočívá jedině v tom, že se zcela neodevzdáváme do vůle Nejvyššího. Potřeba ctnosti odevzdávati se do vůle Boží jest tudíž jasna a patrna; neboť bez kříže nelze nikomu býti blaženým; vždyť sám Ježíš Kristus, přijav na sebe podobu člověka, ctnost tuto svým příkladem nám ukázati chtěl, když se v zahradě Getsemanské krví potil a modlil: „Otče můj, jest-li možné, ať odejde ode mne kalich tento; avšak ne jak já chci, ale jak Ty.“ Zdaž máme my jeho učenníci býti kříže prosti? — Ano jest nutno, abychom kříž nesli, neboť bez kříže není ctnosti. Odejmi lásce kříž a láska jest přirozenou, lidskou; odejmi naději kříž a ona nepovznáší se nad pozemskou výši; odejmi pokoře kříž

a ona není leč marnivostí; vezmi síle kříž, a síla bude slabostí! — Peníz není berný, nenese-li znak knížete; tím znakem jsou jakoby ony rány, kterými se na peníz naráží a jež dodávají penízi ceny. Nemáš-li rány, jsou ctnosti tvé bez zásluhy; zlato tvé není berným v nebi, nenese-li znak svého knížete — kříž.

2. R e s e d a v y d y c h u j e p ř e l í b e z n o u v ů n i; jako vůně jest spolu i darem, jež skytají člověku květiny za péči a ošetřování, tak propůjčuje i ctnost odevzdanosti do vůle Boží křesťanu mnohé dary a milosti. Zejména:

a) M í r a p o k l i d d u š e; vzpomínám bouře na moři. „Pane, hyneme!“ volali apoštolové úzkostně. „Pane, pomoz nám!“ Mistr pokynul větrům a moři a stalo se utišení veliké.

Této božské, kynoucí ruce podobá se ctnost odevzdání se do vůle Boží. Jakmile s vroucím srdcem zmužile v kříži a protivenství zvoláš: „Pane, tvá vůle se staň!“, vyschne pramen slz, umlkne nářek, ustane štkání, mír a klid blahý navrátí se do tvé duše stísněné a zarmoucené.

b) V y s l y š e n í p r o s e b. Sv. František Saleský napsal: Jediné „Pane, tvá vůle se staň“ v neštěstí pronesené, má mnohem více ceny a síly než tisíce Otčenášů v štěstí a blahu.

c) N e b e s k o u ú t ě c h u; ctnost odevzdanosti se do vůle Nejvyššího občerství každého z nás útěchou, která oslazuje veškeré strasti. Jaká to útěcha, odpočívati s Kristem ukřižovaným na jednom kříži! Všude, kdekoliv nalezneš kříž, spatříš i na něm tělo Kristovo. On spojí se s tebou utrpením, a ty budeš sjednocen s ním trpělivostí! V tomto sjednocení spočívá blaho a štěstí života. Kristus spojuje se se svatými v radosti, sjednocuje se s lidmi v bolesti.

d) **P o ž e h n á n í B o ž í**; v každém domě, v každé rodině, kde je kříž, tam jest i Pán, dárce všeho požehnání, přítomen; trpící duše nepotřebuje prositi již o požehnání Boží, ona má požehnání ve svém kříži. Kéž by poznali všichni lidé nekonečnou cenu, která spočívá v trpělivém nesení kříže. „Člověk takový“, praví jistý světec „jest jako svatostánek, před nímž bych poklekl, poněvadž v sobě skrývá živého Boha.“ Kříž není ničím jiným než psaním, jež posílá duši Pán a v němž psáno stojí: „Miluji tebe, žehnám tobě!“

3. **R e s e d a j e s t z e l e n á**; barva zelená znamená naději, důvěru, zmužilost; jen ten ztrácí vše, kdo ztrácí zmužilost. — A co nám dodává odvahy v kříži a protivenství, abychom se odevzdali do vůle Boží? — Způsob, jakým máme nésti svůj kříž:

a) Prvnímu způsobu učí nás svatá **Teresie**: „Chceš-li, aby kříž tvůj byl lehký, nesmíš jej po zemi vléci, nýbrž vši silou pozdvihnouti a rychle pospíchat s ním.“

b) Druhému učí nás **pohan**; slavný mudřec **Solon** vyvedl svého přítele, který starostlivostí byl usouzen a zmořen, na nejvyšší věž města Athén, ukazoval mu velkolepé paláce, nádherné budovy, sklady kupecké a pravil k němu: „Jak mnoho bouří a nepokoje, jak mnoho starostí a péče skryto jest pod těmito střechami!“

c) Třetímu způsobu učí nás **z k u š e n o s ť**.

Nenalezneš domu, jenž byl by tak nešťasten, že by nemohl nalézti útěchu v tom, že jiný jest ještě nešťastnější.

d) Čtvrtému učí nás **r o z u m**, který praví: „Proč se rmoutíš? Tvého neštěstí není se co obávat. Je-li malé, sneseš je snadno; je-li velké, nebude míti dlouhého trvání. Pohroma těžká nemůže trvati dlouho; není-li zapuzena, musí sama v sobě zanik-“

nouti a podlehnouti; buď připraví člověka o život, nebo odejme mu cit. Jenom v pekle trvá zlo věčně. Čas všechny rány zhojí. Bolest tvá nemůže trvati déle než tvůj život; a což je život tvůj oproti věčnosti?“

e) Pátému pak způsobu učí nás věčná pravda, **J e ž í š K r i s t u s**. On praví: „Kdo chce za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Podivno; kříž, který nám působí trápení, jest nám právě největší útěchou. Hleďte na Pannu Marii; ona pod křížem umlká v nářku a pláče — neklesá, ale stojí pod křížem. Tam hledej i ty útěchu svou u Ukřižovaného, který k tobě volá s bolestného dřeva: „Kdo chce přijíti za mnou“ — kam? — do věčné blaženosti, do ráje — „vezmi s trpělivostí kříž svůj! Kdo chce dosíci blaženosti, odevzdej se zcela do vůle Boží!“ — Amen.

Neděle V. postní.

Text: „*Tedy chápali kamení, aby házeli na něho.*“ Jan 8, 59.

Thema: Utrpení Páně.

(Mučenka.)

V jižní Americe rostou pnivé keře a polokeře s úponkami závitkovitými, jež vznikají z úžlabiček listů; listy jsou střídavé, dlanitě trojklanné a mají palisty. Květy jsou veliké, sjednělé, s kalichem 5—10 dílným; nemají vlastní koruny, nýbrž jen tak zvaný věnec, vynikající z ústí kalicha a sestávající z dužnatých, pestrých vláken. Pestík jest jedno-

pouzdrý a stojí na zvláštním sloupku; plodem je bobule. Zbožná mysl katolických Španělů viděla na této rostlině zobrazeny všechny nástroje umučení Páně; listy trojlaločné představují — kopí, úponky — biče, pět prášníků připomíná na pět ran, tři čnělky na hřeby, sloupek porovnává se s kalichem a věnec vláken červeně skvrnitých s korunou trnovou. Tomuto názoru děkuje rostlina za své jméno; slove mučenkou. (Passionsblume, Passiflora.) R. 1605. přivezena byla poprvé z Ameriky do Evropy a darována papeži Pavlu V. Dnes není ani u nás rostlinou neznámou.

Dnešní neděle slove smrtelná, jelikož církev sv. všecken zřetel věřících obrací k utrpení a smrti Páně. Abych, jinoši drazí, i vaši mysl vnímavou obrátil ode dneška k umučení Páně, předvedl jsem před váš duševní zrak známou vám rostlinu — mučenku.

Trpěti za někoho jest největším důkazem lásky. A kdo za nás trpěl více než Kristus Ježíš? Vzpomínka na jeho utrpení nemá tudíž nikdy vymizeti z naší paměti, rozjímání o přehořké smrti Páně má býti vaším chlebem vezdejším. K tomu povzbuzuj vás v zájemná láska i vlastní prospěch váš.

I. „Většího milování nad to nikdo nemá, by duši svou položil kdo za přátely své.“ Jan 15, 13. Láska za lásku; miloval-li nás Kristus měrou vrchovatou, chtěli byste lásku jeho spláceti nevděkem? Chtěli byste svými hříchy a nepravostmi znova bičovati, znova v posměch vydávati, znova křižovati Spasitele? Toho věru že nebude! Nadějemeť se o vás, nejmilejší, věci lepších, vždyť o samých židech napsal apoštol Pavel: „Kdyby byli Krista poznali, nikdy by nebyli Pána slávy křižovali.“ Láska Kristova k nám

jest neskonalá; o nás platí slova sv. Jana: „Až do konce je miloval.“ Jan 3, 1.

Neskonalost její vysvítá

a) z velikého ponížení jeho: „Ponížilť sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.“ Filip. 2, 7. „Já pak červ jsem a ne člověk, pohanění lidí a povrhel obce.“ Na něm naplněno jest Písmo, kteréž dí: „A s nepravými počten jest.“ Mar. 15, 28.

b) Z délky jeho utrpení; toť Beránek, jenž zabit jest od počátku světa (Zjev. 13, 8.) t. j. od věčnosti svolil vykoupiti svět.

c) Z rozsahu utrpení: trpěl na těle i na duši; na duši úzkost a zármutek, na těle mnoho bídy, soužení a strastí.

d) Z významu utrpení: smrt kříže byla Bohu milou obětí, ale židům největší potupou.

„Proto modlím se k Otci Pána našeho Ježíše Krista, abyste mohli pochopiti, která jest širokost a dlouhost a vysokost a hlubokost lásky Kristovy, převyšující všelikou vědomost.“ Efes. 3.

„My tedy milujme Boha, nebo Bůh prvé miloval nás.“ I. Jan 4, 19. „Láska zajisté Kristova pudí nás.“ II. Korinth. 5, 14.

A kterak má se tato láska jeviti? Jako láska Kristova: ponižováním sebe, trpělivým snášením trápení, křížováním sama sebe. Jen častým rozjímáním umučení a smrti Páně dovedeme toho a vstoupíme v šlépěje mnohých Svatých a Světic Božích. Denním předmětem rozjímání bývalo u sv. panny Kolety umučení Páně. Jím oživovala svou horlivost, jím rozněcovala se k nejvroucnější lásce ku Kristu, který nás miloval až k smrti kříže.

II. Než i vlastní prospěch povzbuzuj každého z nás k rozjímání o přehořkém utrpení Páně.

a) **Rozjímání tonám prospívá.** Uvažujeme-li nábožnou čtvrt hodinku o Kristově utrpení, více vyzískáme, než kdybychom po celý den se postili a do krvava se bičovali. Sv. Bonaventura. Svaté Brigitty otázal se kdysi jinoch, čeho by se mu ještě nedostávalo k nápravě života? „Synu“, dala v odpověď svěťice, „tobě neschází než pavezá, jížto bys pilně užiti měl, a pavezou tou je uvažování muk i útrap Kristových.“ Jako ten, kdo se dotkne balsámu, jím zavání: tak i ten, kdo opravdově rozjímá o umučení Páně, nabývá milosti Boží.

b) **Chrání hříchů.** Světec Jeronym pracoval, psal a studoval vždy jen pod křížem. Když byl na příčinu toho tázán, odvětil: „Tento strom života chrání mne stínem svým proti všemu zlému a skytá mi ovoce, jež mne posiluje v dobrém.“

c) **Sílí v pokušení.** Sv. Augustin napsal: „Kdykoli mne ponouká nečisté myšlení, ihned k ranám Páně se utíkám. Když mne obtěžuje mé tělo, připomenutím ran Pána se pozdvihuji a povstávám. Když mi ďábel klade osidla, беру útočiště k milosrdenství Kristovu a hned odstupuje ode mne.“ Sv. Kateřina švédská, aby neklesla pod břemenem tuhé kázně, aby se jí opět nezachtělo marností světských, uložila si denně po čtyry hodiny rozjímati o přehořkém umučení Páně.

d) **Těší v nehodách.** Sv. Pavel z Kříže našel v rozjímání muk Kristových jedinou útěchu. I chodil s křížem v ruce z kraje do kraje, kázal lidem, co Pán Ježíš trpěl a napomínal ku pokání.

Proto rozjímejte i vy, jinoši dr., často o umučení Páně, neboť nic nepřivede vás blíže k božskému Vykupiteli jako pilné uvažování jeho utrpení a smrti. V něm nalezne nešťastník útěchu, hříšník blaženost, žák pravou moudrost, zbožný svou nejlepší modlitbu, spravedlivý zrcadlo trpělivosti. Byl-liš někým uražen,

rozpomeň se na políček, který dal Ježíšovi služebník nejvyššího kněze; nevíš-li si rady ani pomoci, pohleď na provazy, jimiž byly ruce Kristovy svázány. Máš-li veliké bolení hlavy, viz trnovou korunu na hlavě Spasitelově. Nechutná-li tobě jídlo, pomni na ocet smíšený se žlučí. Lůžko-li tobě tvrdým, pozoruj hrozné lože Kristovo na kříži. — K rozjímání utrpení Páně povzbuzuj nás tudíž vzájemná láska i vlastní prospěch náš.

Proto hrabě sv. Eleazar byv kdysi tázán, kde by se zdržoval nejraději, pravil: „Já se zdržuji v ranách Kristových, tam vesele žiji po žádosti srdce svého a nepřěji sobě, dokud živ budu, lepšího příbytku na zemi.“ — To čiň i ty, jinochu, a živ budeš na věky. Amen.

Neděle III. po sv. Duchu.

T e x t : „*Všickni my jako ovce zbloudili jsme, jedenkaždý na cestu svou uchýlil se.*“ Is. 53, 6.

T h e m a : Ztracená ovce je obrazem zbloudilého hříšníka.

Když se byl v XI. století po Kr. opat Štěpán Thierský usadil v lesnaté krajině francouzské provincie Limousin, shromáždil kolem sebe mnoho žáků a žil s nimi u veliké chudobě a odloučenosti od světa. Zvěst o jeho vzorné zbožnosti přiměla i některé vyslance papežské stolice, kteří právě jižní Francií se brali, aby opata navštívili a o životě zbožných mnichů bezpečných vědomostí si zjednali. Proto ptali se Ště-

pána: „Kdo jste vlastně? Jste řeholní kanovníci, mniši nebo-li poustevníci?“ I vrátil jim opat v odvěť: „Jsme hříšníci, kteří se poněkud od široké cesty odchýlili.“ — Ač byla zmíněná odpověď příliš obecnou a neodpovídala k dané otázce, přece každému jesti na jevě. Neboť byť i lidé co do stáří, pohlaví, rodu a jazyka, hodnosti, vychování a schopnosti více méně od sebe se lišili, v jednom dle slov sv. Pavla jsou si všickni rovni: „Všickni zajisté zhřešili a potřebují slávy Boží,“ t. j. milosti Boží, dopomahající nám, abychom svatě žili a tím pak slávy Jeho věčné účastni se stali. Ba že „všickni my jako ovce zbloudili jsme, jedenkaždý na cestu svou uchýlil se.“ (Isaiáš 53, 6.) Toto poblouznění započalo již našimi prarodiči v ráji a dědilo se od pokolení do pokolení. My všickni vesměs jsme nešťastní synové Evy a každý z nás zejména podobá se ovci, která zabloudila ode stáda a opustila dobrého pastýře duší lidských.

1. Uvážíme-li bloudění ovce bedlivěji, poznáme v něm jako v zrcadle podstatu hříchu. Vždyť hřích jest rovněž odpadnutí, odloučení se od Boha. Jako totiž zbloudilá ovečka neslyší hlasu pastýře svého a po cestách zlých slepě kráčí, tak neslyší rozum hříšníkův hlasu Hospodinova, nedbá příkázání ani zaslíbení Božích. Vůle není povolnou, ochotnou, víra a poslušnost mizí a jich místo zaujme smělá opovážlivost, o své újmě jednati a dle vlastních chtíčů si vésti. Jako oblaka dělí nebe od zemi, tak hříchy dělí člověka od Boha. Hříšník svrhne se sebe jho Páně, trhá svazek svůj s Bohem a dí: „Nebudu sloužiti.“

2. A jaké jsou následky tohoto odpadnutí od Boha? Dobře bylo by ovečce u pastýře, kdyby se nebyla oddělila ode stáda; leč vzdálena jsouc, trpí bídu a hlad a nalézá se ve stálém ne-

bezpečnosti, které jí hrozí tu propastí, tam dravou zvěří. — Tak nešťasten jest i hříšník; ztracen pro něho blažený ráj a v jeho duši smutno a pusto. Schází mu klid a pokoj srdce a trápen zlým svědomím, stížen kletbou hříchu, obklíčen nesčetnými nebezpečími zří jenom vstříc smrti a záhubě věčné. Smrtelný hřích hyzdí duši křesťanovu tak jako prach roucho člověka. „Soužení a úzkost na každou duši člověka, činícího zlé.“ Řím. 2, 9. Jako jediný ostrý mráz za noci jarní zničí všecken něžný květ: tak rázem zapudí i jediný hřích smrtelný všecky naše dobré skutky a zásluhy. „Běda bezbožnému ve zlém, neboť odplata rukou jeho učiní se jemu. (Isaiáš 3, 11.)

Čím jest krupobití osení, víchr stromoví, mor dobytku, mořská bouře lodi, tím jest hřích padlým — záhubou. Stín jde za tělem a provází je na všecka místa: tak i spáchaný hřích provází ducha všade a obraz toho, čeho se dopustil, mu předstírá. Hřích svého původce vyzrazuje, byť i nikdo po něm nepátral; odsuzuje, byť i nikdo nežaloval, plachým a bojácným čině hříšníka. Proto právem dí Písmo sv.: „Bezbožný utíká, nikým nejsa pronásledován?“ — Vnitř má činného žalobníka, svědomí, a toho všude s sebou nosí: a jakož nemůže utéci sám před sebou, rovněž i před tím vnitř popuzujícím žalobníkem, nebo kamkoli by se odebral, všude trýzeň má nezhojitelnou. Pro hřích bratrovraždy neměl Kain nikde pokoje, David hříchem mnohé hoře a soužení duše si způsobil, hřích Šalomounův porušil všecku jeho slávu, pro hřích uvržen jest bohatec v peklo.

Jako provaz ze mnoha provázků jest spleten, tak nebývá ani hřích po výtce sám, nýbrž jeden vyplývá ze druhého a přivádí jiný; máť hřích to hrozné do sebe, že téměř nikdy na člověka nevolá: „Ustaň, již dosti!“ nýbrž jej s sebou unášeje, do hříchů a nepravostí vždy větších ho vrhá. První hřích jest tenký

jako vlas a lze jej snadno přetrhnouti; hřích po druhé spáchaný jest jako silná niť, po třetí spáchaný jako spletený svazek, spáchaný po čtvrté a po páté jako vazba, jako řetěz, jehož nelze téměř přetrhnouti.

3. Odtud nesnadné obrácení se hříšníků jesti na jevě.

Ovce jest zpozdilé zvíře; zbloudí-li, nenalezne cestu k domovu, zabíhá do pouště, do lesů dál a dále a jen žalostivým bečením dovolává se pomoci. Tak úpělo i kleslé člověčenstvo, bloudíc v temnotách a neschopno jsouc vyprostiti se ze hříchů. A každý jednotlivý hříšník jak jest malomocný a slabý, jak často bývá neschopen, aby se obrátil! Jako unavený pták, jenž v dalekém moři na strmém skalisku se usadiv, toužebně rozhlíží se po pevnině, k níž doletěti nemůže pro slabost svých perutí: tak i hříšník bývá nemožno pro velikou slabost vybrísti z kalu nepravostí. — Když římský vojevůdce Marcell r. 212. města Syrakus dobyl, poručil svým vojínům, aby všecko obyvatelstvo povraždili a pouze učeného Archimeda ušetřili. Vojáci město drancující, našli v jedné zahradě starce, který rozličné obrazce kreslil do písku; byl to Archimedes, jenž do své práce tak byl zabrán, že o ničem nevěděl, co se kolem něho děje, ba ani vojáků neviděl, ani jich křiku neslyšel, tak že byl jimi považován za blázna a bezděky usmrcen. Archimedovi podobáš se ty, hříšníče! Máš dvě oči a přece nevidíš, máš dvě uši a ničeho neslyšíš. Opět a opět byla ti, křesťane, ošklivost a trestuhodnost hříchu vylíčena; nejednou již slyšel jsi přímou hrozbu rozhněvaného a spravedlivého Boha proti hříšníkům a přece pokračuješ v životě hříšném, jakobys byl ničeho neslyšel, jakoby ani Boha ani věčnosti nebylo. Bože, taková jest zaslepenost hříšníků, že ani vrchy nevidí, o něž si čelo urážejí, aniž chtějí spatřovati věci, kteréž jim bijí v oči.

Z á v ě r e k.

Jelikož hřích jest neposlušností, neláskou, nevděkem k Bohu, urážkou Boha, sebeklamem, jímžto člověk rozum svůj nad rozum Boží klade, sobectvím, protože hříšník vyhledává jen vlastní cti, rozkoše, vlastního prospěchu: varujte se, j. dr., hříchu jako zmije jedovaté, mějte ho v ošklivosti, neboť ohavné jest Hospodinu srdce zlé. Sv. Edmund z Canterbury (Kentrbery) říkával: „Kdyby po mé pravici stála podpálená vápenice a po levici hřích, tedy bych raději skočil do ohně, než svolil ke hříchu.“ Tak mluv i ty, mladistvý příteli, a duchem choď, abys žádosti těla nevykonal. Hřích — ďábla smích. Hříchy mladosti kárá Bůh ve starosti.

Proto volám dnes na rozchodnou: „Synu, jestli že by tě lákali hříšníci, nepřivoluj jim, nechodiž s nimi, zdrž nohy své od stezek jejich.“ Přísl. 1, 10. Amen.

Neděle IV. po sv. Duchu.

Text: „Odejdi ode mne, Pane, neboť jsem člověk hříšný.“

Luk. 5, 8.

Thema: O hříchu nečistoty.

(Choroby rostlin.)

Cestovatel A. V e b e r t vypravuje o zvláštním stromu v říši čínské, jehož kořeny, které směřují k východu, jsou velmi léčivé, kdežto ty, které ku straně západní rostou, smrtící jed v sobě tají. Ať jest to pravdou či není, přece lze obrazně tohoto

případu velmi vhodně užiti vzhledem ke člověku; i člověk jest stromem, který obrací kořeny své tu k východu slunce, t. j. k Bohu a ke ctnosti, tu opět k západu, t. j. ke hříchu a ďáblu se přichyluje. Kořeny těmi jsou svobodná vůle člověka, jeho tužby a žádosti. Dobrá-li jest vůle a smýšlení jeho obráceno k Bohu, bude zajisté konati skutky Bohu milé. Směřuje-li však mysl ku zlému, i skutky jeho zlé budou. A takovou právě rostlinou zhoubnou, jejíž kořeny tají v sobě jenom jed, jest ten ubohý křesťan, který své žádosti nedovede opanovati a slabostí touto upadá do hříchu — nečistoty. Duše takového člověka jest na smrt nemocna a stav, v němž se nalézá, je velice hoden politování; stav tento jednak co do příčin, které jej vyvolaly, jednak i co do smutných následků, jež má v zápětí, podobá se některým zjevům, jež při chorobách rostlin nejčastěji se vyskytují. A těch povšímneme si dnes poněkud zevrubněji.

P o j e d n á n í.

O nemocích, jimiž trpívá rostlinstvo, máme dosud vědomosti skrovné, tak že nelze nám všechny zjevy neduhů rostlinných vysvětliti jistě a zevrubně. Přes to vše můžeme vytknouti s určitostí alespoň některé, o nichž známo, že povstávají buď nadbytkem šťávy rostlinné nebo její nedostatkem, úbytkem. Stav první znázorňuje nám cesty hříchu k nečistotě vedoucí, druhý pak jest obrazem smutných následků, které mrzkost ta mívá v zápětí. -

1. K nemocem prvního druhu náležejí jmenovitě:

a) Nadbytek šťávy. Nemoc tato jeví se, jakož i největší množství jiných nemocí, obyčejně na rostlinách pěstovaných, šlechtěných, zvláště na stromech ovocných. Ty vyhánějí množství dlouhých,

štíhlých výrostků, t. zv. vlků, a jenom skrovně kvetou, nebo vůbec ani nekvetou. Příčinou toho jest přebytek mízy, která cévy nad míru rozšiřuje a není s to utvořiti ovocných tkaniv. — Právě tak bývá tomu i u člověka; i zde podobný přebytek šťávy pokrmové, látek výživných v těle — nestřídmost v jídle a pití — vede ke zlu, ke hříchu — nečistotě.

Proto právem napomínal sv. Pavel Efeský, řka: „Neopíjejte se vínem, v němž jest chlípnost.“ Efes. 5, 18. Nestřídmost přivedla Sodomske ke chlípnosti, a chlípnost je zahubila časně i věčně.

Proto kdysi král Alfons aragonský tázán byv, proč jest nepřitelem vína, odpověděl: „Poněvadž nemírné požívání vede ku prostopášnostem a k nečistotě.“

b) Jiná nemoc téhož druhu, která však mnohdy za nemoc nebývá pokládána, ba spíše za okrasu, jest plnokvětlost, jež jeví se tím, že tyčinky buď částečně nebo zcela a nezřídka i kalichové lístky přeměňují se v korunové, čímž stává se rostlina neplodnou.

Podobným způsobem má strojivost nebo přepjatá náklonnost k bujné a nepočestné nádheře šatů, jmenovitě u pohlaví ženského, za přirozený následek necudnost, jakož opět pohlaví mužské pohledem na tyto strojivé ženy k témuž hříchu bývá sváděno. Sv. Jeronym zaznamenal: „Dívky, které svoji hlavu zdobí, obličej kadeřemi okrašlují, tváře líčidlem pokrývají a v nepočestný šat se odívají, takořka na prodej samy se vystavují, jiného ku zmaru přivádějíce a samy do zkázy spějíce.“ Nabádá tudíž moudrý Sirach: „Odvrať tvář svou od ženy vystrojené a neohlédej se na krásu ženy cizí.“

c) Jiná nemoc rostlinná jest hniloba, která vzniká poraněním vnějším a vnitřním a končí chemickým rozkladem šťávy. Nemoc ta objevuje se v roz-

ličných způsobách, zejména jako červená a tmavá hniloba, již vidáme na dutých stromech.

Čistota srdce poraněna bývá stykem s osobami nechvalné pověsti, zvláště pak účastí na špatných společnostech, kde srdce úplnou zkázu bere a ve hnilobu upadá.

Sv. Alfons Lig. napsal: „Vůbec pak pravím, že ten, kdo obcuje s osobou druhého pohlaví, jen stěží zdrží se nejbližší příležitosti ke hříchu. Zkušenost učí, že jest jenom málo těch, kteří u příležitosti té neklesli. A neprohřeší-li se hned z počátku, stane se tak zajisté po čase. Z prvu mluví pouze o náklonnosti, z té vyvine se však vášeň a tou-li jednou člověk jest opanován, zaslepí jeho rozum a způsobí, že ubožák takový upadá v tisícere hříchy, ovládán jsa nečistými myšlenkami a dopouštěje se všech skutků mrzkosti.“

2. K chorobám rostlin, které povstávají u býváním, nedostatkem šťávy rostlinné, náležejí:

a) chřadnutí. Lze zcela snadno poznati, trpí-li rostlina touto nemocí. Listí a jiné svěží částky její blednou, poznenáhla žloutnou, opadávají a odumírají. Stejně smutným jest následek hříchu nečistoty. Rozum smilníkův slábne, dobrá vůle, nemajíc potřebné síly, otupuje a snahy po dobrém ochabují úplně; na místo toho nastupuje pak vlažnost a lhostejnost. „Vino a ženy činí odpadlci muže moudré.“ Sir. 14, 12. „Smilstvo a vino a opilství ničí rozum.“ Oseáš 4, 11.

Jednou-li již neřešť ovládla srdce lidské, nepřipouští pak myšlének dobrých. Jak velice nečistota člověka zaslepuje a činí ho neschopným ke konání dobra, nejlépe poznati můžeme ze života moudrého krále Šalomouna. Sv. Jeronym píše o něm: „Šalomoun, slunce mezi lidmi, miláček Boží, láskou k ženám ztratil světlo své duše, slávu domu svého a stal

se z kazatele Páně přívržencem ducha temnosti.“ —
Jiná nemoc je

b) r e z, který objevuje se často na obilí a jiných rostlinách a ukazuje se z počátku jako malé skvrny barvy snědé, kteréžto se znenáhla rozšiřují. Rez tento jest jakýmsi druhem houbovité plísně a cizopasníkem rostliny.

Rez nečistoty pohlcuje čest i jmění, ničí krásu tělesnou, zdraví i sílu.

Kardinál Hugo praví: „Nejšerednější jest chtíč, který nejen duši oslabuje, nýbrž i tělu odnímá síly nejlepší.“

Smilstvo otvírá strastem druhů veškerých brány i dvěře dokořán, jak patrně ze života marnotratného syna. S daremnými lidmi promrhal v krátkém čase své jmění a upadl pak do největší nouze a bídy. —
Jiná nemoc rostlinná slove

c) s n ě ť, které vydána jest v šanc jmenovitě pšenice, ječmen i oves, často však i žito a mnohé jiné traviny. Záleží v tom, že zárodek se proměňuje v černý prášek.

Tak proměňuje se i poklid a spokojenost nevinného srdce smilstvem v hořkou úzkost a trápení duševní. Smilník jest otrokem chtíčů, jemuž jest stále obávati se, že skutky jeho na jevo vyjdou, jenž naplněn jest bázní a hrůzou před účty, jež mu kdysi bude skládati.

„Smilník více jest mučen láskou ke chlípnosti, nežli křesťanský mučenník proléváním své krve.“
Sv. Augustin.

Nečistota způsobuje vrtkavost, hrůzu před smrtí a budoucím soudem i zoufalství. — Konečně známa je nemoc zvaná

d) s m r ť z á r o d k u. I tato nemoc často postihuje pšenici, měnic podstatu zrna a tím je hubíc; zrna totiž dosáhnouše obyčejné velikosti, dostávají

zevně zelenou a suše přisnědlou barvu, uvnitř pak bělavou. Pozorujeme-li zrno takové drobnohledem, shledáme, že je naplněno množstvím malých červíčků. Smrt zárodku jest pravým obrazem věčné smrti, kteréž propadne duše v nečistotě žijící a bez pokání umírající. Není nepravosti, která by činila zlého ducha pánem světa — nad smilstvo. Toto jest rozkoší peklu a příčinou zkázy většiny lidstva. Kdo srdce své obtíží smyslností, klesá jako koráb, který nákladem přeplněn jsa, noří se ve hlubiny mořské.

Takovým zlem záhubným, takovou morovou ranou jest smilstvo. Pročež jako ve dne vždy poctivě chodte, ne v hodování a v opilství, ne ve smilstvech a nestydatostech; neboť to, co obveseluje, okamžité jest, to však, co trýzní — věčné. A jenom ti, kteří jsou čistého srdce, Boha viděti budou. Amen.

Neděle V. po sv. Duchu.

Text: „*Nebude-li hojnější spravedlivost vaše, nežli zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.*“
Mat. 5, 20.

„*Spravedlivý jako palma pokvete.*“
Žalm 91, 17.

Thema: 0 spravedlivosti.

(Palma.)

Mrtvé, dusné ticho prostírá se kolem, kam jen oko dohlédnouti může, a v dáli tam, kde mizí obzor, splývá modrá nebes klenba se žlutavou oponou krajního pruhu země, uzavírajíc na pohled prostor našeho světa. Krajina zdá se býti bez života; marně

hledáš zrakem svým nějaké byliny; nikde živého tvora, nikde rostliny, nikde stínu. Jenom úpalný žár slunce a v něm nepřehledná, hrbolatá písčina. Znáš-li kraj ten, jinochu? — Toť široká, daleká poušť! Však pojednou, jaká to změna! Hle, tam na obzoru noří se ze žlutavého písku štíhlé palmoví v bohatém, plném květu. Ty ušlechtilé stromy ztepilých, vláknitých kmenů jako sloupy se vypínajících, stinných korun jako přístřeší se rozprostírajících, ty kvetoucí dcery východu, v jichž stínu tak mile se odpočívá, s jichž vrcholky nejmenší vánek pohrává, u jichž nohou, tam kde v háj se druží, světlo se stínem laškuje u věčné proměně: věru málo komu z nás se poštěstí spatřiti ta knížata rostlinstva v jejich kráse a veliké bohatosti okvětí.

Žalmista Páně přirovnává kvetoucí palmě člověka spravedlivého, an dí: „Spravedlivý jako palma pokvete.“ Kterak i vy, jinoši, kvetoucí palmě — muži spravedlivému se připodobníte?

1. svou věrností u víře v Krista;
2. svou věrností v utrpení s Kristem;
3. svou věrností v působení svém pro Krista.

P o j e d n á n í.

V Písmě sv. mluví se o spravedlivosti v rozličném smyslu; tu je to spravedlivost Boží, jež dobré odměňuje a zlé tresce; onde rozumí se spravedlivostí svrchovaná svatost a dokonalost Boží; jinde činí se zmínka o spravedlivosti, ve které první lidé stvořeni byli, jakož i o spravedlivosti, jížto vykoupením opět nabyli; rovněž dovídáme se o spravedlivosti, která každému přisuzuje, což jeho jest. Leč ještě nejsme u konce. O Jobovi dočítáme se, že ve spravedlivost se oblačel jako v roucho, o Zachariáši a Alžbětě, že byli oba spravedliví před Bohem, chodíce ve všech příkázá-

ních a spravedlivostech Páně bez úhony, a konečně o sv. Josefovi, pěstounu Páně, že byl mužem spravedlivým. Posledně zmíněná spravedlivost má širší význam a značí zbožný i svatý život křesťana, který všeho zlého se střeží i vše dobré ze vší síly své činí a to z lásky k Bohu. V tom smyslu nazývá Písmo sv. i Simeona člověkem spravedlivým. (Luk. 2. 25.) A Kristus takovou spravedlivost má na zřeteli, když od svých učenníků žádá, že spravedlivost jejich hojnější býti musí, než zákonníků a fariseů, kteří většinou jen velkých nepravostí se zdržovali a dobré činili pouze proto, aby od lidí byli vidíni a chváleni. Křesťanská spravedlivost žádá tedy nejen všech hříchů bedlivě se stříci, nýbrž i všechny dobré skutky z lásky k Bohu konati a všemi ctnostmi se stkvíti. Proto píše sv. Jakub: „Kdo by pak koli celého zákona ostríhal, přestoupil by pak v jediném, učiněn jest všemi vinen.“ Jak. 2, 10.

Spravedlivý jako palma pokvete, napsal Žalmista Páně. Kterak i vy, jinoši, připodobníte se kvetoucí palmě — muži spravedlivému?

1. s v o u v ě r n o s t í u v í ř e v K r i s t a.

Palma má vysoký, ztepilý kmen, jenž z pískové pouště majestátně vznáší se do výše. Byť palčivý písek kolem palmy ležel vysoko, odstraníš-li ho nebo kopeš-li do hloubky, přijdeš z vrstvy vlhké na vrstvu vlhčí a vlhčí, až konečně — ký div! — uzříš něžná, bílá vlákna kořenová plovoucí ve křišťálovém praménku. Z podzemí přijímá palma síly své životní a jest tudíž pravda, co Arab o ní vypráví: „Tato královna oas noří svou nohu do vody a svou hlavu do ohně nebeského,“ t. j. do žáru slunečního. — Tak i spravedlivý živ jest z víry. Víra jest královská silnice vedoucí do nebe, ohnivý sloup, který nám, jako kdysi Israelitům, ukazuje cestu k Bohu; víra jesti slunce, které světlo, teplo dává, hůl, o níž poutník

k nebi se opírává. Věrou obětoval Abel lepší oběť Bohu, nežli Kain, pro kteroužto obdržel svědectví, že jest spravedlivý. Věrou přenesen jest Enoch do nebe, aby neviděl smrti, na svědectví, že se líbil Bohu. Věrou Noe, obdržev zjevení o tom, čehož ještě nebylo viděti, boje se, připravoval koráb k zachování domu svého a ustanoven jest dědicem spravedlivosti, kteráž jest skrze víru. Věrou Abraham volán jsa, uposlechl, aby došel na místo, kteréž měl vzíti za dědictví: i šel, nevěda kam jde. Věrou bydlil v zemi zaslíbené a obětoval Isáka. Věrou Jakub umíraje, každému ze synů Josefových dával požehnání. A což ještě dím? Nestačí mi věru čas k vypravování o Josefovi, Mojžíšovi, Gedeonovi, Samsónovi, Jeftovi, Samuelovi, Davidovi a prorocích, kteří skrze víru přemáhali království, činili spravedlnost, docházeli zaslíbení, zatkli ústa lvům, uhašovali prudkost ohně, utekli ostrosti meče, povstávali z nemoci a silni učiněni jsou v boji. Budete i vy, j. dr., kořeniti se živou věrou v Bohu? — Neodstoupíte-li od praporu Kristova? Nestanete-li se mu nevěrnými v životě ani ve smrti?

Muži spravedlivému snažte se však připodobniti nejen svou věrností u víře v Krista, nýbrž:

2. svou věrností v utrpení s Kristem.

Aby palma rostla zpříma a na vrcholi svém koš velikých, zpeřených nebo vějířovitých listů tvořila, o to vedle přírody pečuje i východan tím, že korunu stromů obtěžkává kamenem, pod nějž vrchní listy shrnuje a podkládá.

Kámen v koruně palmy mluví k nám, že Pán i na nás složil kámen utrpení a že nikdo bez kříže nestane u brány nebeské. Bůh tresce syny hněvu, aby z nich vytvořil syny Boží; tresce nás, protože z vlastního popudu zřídka kdy se obracíme. Koho

Pán miluje, toho křížem navštěvuje. Kdyby nás Bůh nemiloval, nechal by nás jíti cestami svými, abychom činili, co se nesluší. Jako dub za bouře zapouští kořeny své hlouběji do země, tak i my ve křížích a trápeních vztahujeme rukou svých a vineme se pevněji ke Kristu. A tak kámen, který chtěl nás stlačit až k zemi, stal se nám požehnáním, udržel nás zpříma. Bez trestající metly byli bychom zbloudili z cesty pravé — na bezcestí. A čím žalostněji pod křížem utrpení sténáme, tím bezpečněji kráčíme cestou, jež vede ku pokání. Čím hlubší jsou vzdechy naše, tím výše vstupují. „Per aspera ad astra,“ budiž tedy vždy heslem vaším. Školou kříže ku škole světla a života.

K věrnosti u víře a v utrpení přidružte, j. dr., ještě:

3. věrnost v působení svém pro Krista.

Východané prohlašují palmu za dar milostivý, za dar nebes, jímž Bůh oblažil vyznavače islamu přede všemi ostatními; a svévolně porušiti strom palmový bylo by hříchem smrtelným. Vždyť nic užitečnějšího není v zemích východních nad velblouda a nad palmu; a jak nesmírné zdá se býti orientálům požehnání, jež jim skýtá obé, dokazuje okřídlené jejich slovo: „Palma jest velbloudem a velbloud palmou pouště.“ Každé části krásného stromu lze užití, od kořene až ku vrcholku; peň ve mnohých zemích orientu jest jediným dřívím stavebním; z jejího lýka hotoví se rohožky a provazy, z jejich ratolestí střechy, lůžka, sedátka klece, košíky atd. V Arabii, Egyptě živí palma celé rodiny i množstvím různé potrawy, již skýtají na podzim husté chomáče datlí. Žeň datlová je v Arabii té důležitosti, jako u nás žeň žitná nebo pšeničná. Tudíž jest každému z nás na jevě, proč nazývá koran palmu „sestrou“ člověka. — Po-

dobně i člověk spravedlivý prospívá člověčenstvu pokorou, čistotou, zbožností, poslušností, trpělivostí, sebezapíráním, odevzdaností se do vůle Boží. Pro spravedlivého žehná Bůh i nespravedlivému, shovívá hříšníkům, odpouští kajícím.

Kdysi cestoval jistý Arab do Anglie a když se navrátil domu, nemohl se rodákům svým vynaprávěti o divech a znamenitostech, jež byl spatřil na ostrově britanském. „Ale,“ tak končil své vypravování „v celé zemi té neviděl jsem ani jediné palmy.“ „Ó nebohá zemi, jež palmy nerodíš!“ zvolali jeho posluchači jakoby ústy jedněmi a nechtěli již o Anglii ani slova slyšeti.

„Ó ubohá zemi, která nemáš lidí spravedlivých, již pokvetou jako palmy!“ tak volají poutníci, kteří pouští vezdejšího Kanaanu se berou. Čím je palma svým plodem a užitkem východanům, tím jsou spravedliví křesťané svým ovocem ostatním pozemšťanům, rozšiřující království Boží na zemi. „Blahoslavený muž,“ tak volá Žalmista Páně, „který nechodí po radě bezbožných a na cestě hříšné nestojí... bude jako strom, který štípen jest při vodách tekoucích, jenž ovoce své vydává časem svým.“ A sv. Bonaventura napsal: „Dobrý strom je dobrý křesťan, a dobré ovoce je dobrý, počestný a křesťanský život.“ Věru, dobří křesťané jsou palmami v Kadesu, t. j. ve svatosti a spravedlnosti.

Když lid israelský od pravé cesty se uchýloval, napomínal ho prorok Isaiáš, volaje: „Přestaňte převráceně jednati, učte se dobře činiti, hledejte spravedlivost.“ Kéž i vaše srdce po spravedlivosti zatouží a to věrností u víře v Krista, věrností v utrpení s Kristem a působením svým pro Krista. Spravedlivost ta obnovuje v člověku takořka prvotní stav před hříchem v ráji, kdy Bůh v lásce s ním obcoval, ona činí člověka dítkem bohumilým a požehnání Božího

mu sjednává; již často na tomto světě odměňuje Bůh spravedlivého, prosby jeho vyslyší, z utrpení a soužení ho vysvobodí. Ano, „spravedlivý, byl-li by smrtí náhle zachvácen, v odpočinutí bude.“ Moudr. 4, 7. Amen.

Neděle VI. po sv. Duchu.

Text: „*I jedli a nasyceni jsou.*“
Mar. 8, 8.

T h e m a : Co nám hlásá klas obilný.

Zázračné nasycení lidu, o němž vypravuje dnešní sv. evangelium, opakuje se rok co rok na našich polích a nivách; ovšem tam stalo se to rázem, zázračně, zde děje se ponenáhlu, nicméně však způsobem podivuhodným. Ruka Páně není dosud ukrácena „Mlád jsem byl a sestaral jsem: ale neviděl jsem spravedlivého, aby byl opuštěn, ani semene jeho, že by hledalo chleba.“ Žalm 36, 25. Chtěje pak dnes, j. dr., všecku mysl vaši zaujati v této chvíli posvátné, předvedu před duševní zrak váš — k l a s o b i l n ý. Ten ať mluví nyní za mne k vám.

Klas obilný hlásá nám:

1. v š e m o h o u c n o s ť B o ž í.

O všemohoucnosti nejvyššího Tvůrce poučuje nás jasně klas obilný, uvážíme-li

a) jeho k l í č e n í.

Jakmile nadejde podzim, spěchá rolník na pole přeorané a převláčené, aby osel je zrním; rozsévá drobná zrnka po připravené půdě, zavlačuje branami, avaluje válcem, aby tenká vrstva země pokryla se-

ménka, neboť na povrchu sezobali by je ptáci nebeští. Toto zrnéčko nepatrné jest zárodkem obilného klasu. — Nyní přemýšlejme dále

b) o jeho v z r ů s t u.

Jaká změna se děje se zrnem zasetým? V několika dnech zapouští útlé kořínky do temného lůna zemského a jako slaboučká rostlinka prodírá se a razí si mocně cestu na povrch. A co teprve z jara, kdy teplé paprsky jarního slunka probouzejí k životu i omlazují zimou ztuhlé rostlinstvo, tu rostlinka tato sesiluje se den ode dne, zakládá stéblo, listy a roste stále, dokud na vrcholu není korunována klasem, jenž nejprve odkvétá a potom za parného léta uzrává. Jakou radostí naplnění jsou hospodáři, když požívají na zlatožluté klasy, které bujně po polích se prostírají, sklánějíce hlavy své k zemi; při tom též nemalou bázní zachvívají se, aby rozkáčené živly přírodní nezmařily jejich radosti i naděje.

A to vše jest dílo božské všemohoucnosti. A přece shledáváme mnoho křesťanů, kteří povrhujíce Tvůrcem nejvyšším, vyhlašují to za pouhý výtvar přírody. Nuže tažme se: Kdo oživil malinké zrnko v zemi, kdo ukázal mu cestu na povrch zemský k blahodárnému světlu slunečnímu? Kdo utvořil jeho list a stéblo? Kdo vlil mu šťávu do žilek a cév? Kdo učinil květ a plod? Ruka lidská? Nepopíráme ovšem, že dovede mnoho udělati, ale i kdyby lidé nejdůmyslnější všechny rozumy své sebrali, přece nebudou s to, aby způsobili sebe menší klásek, sebe nepatrnější zrnéčko. Bůh, pán veliké a silné moci, jemuž nic nemožného, učinil to vše bez nástroje, pouhou vůlí svou, kyne toliko všemohoucí rukou svou a nové netušené světy povstávají a staré zanikají. — Klas obilný volá dále k nám, abychom podivovali se na něm nejen božské všemohoucnosti, alébrž i

2. neskonalé moudrosti Boží.

Prohlédněme sobě zevrubně klas obilný, jak podivuhodně a překrásně jest složen a sestrojen! a) Zárodek vězí v seménku, jsa chráněn tenkým obalem. Proč to? Aby v lůně zemském nevzal škody a pohromy, poněvadž jest ústrojem velice jemným. b) Sotva že rostlinka vyrazí ze země, pučí listí. Proč? Aby potřebnou vláhu, rosu i déšť, mohla vssáti. c) Stéblo zvedá i pne se do výše dlouhým, tenkým i pružným stvolem svým; kromě toho má na sobě hrboly i kolínka, jež houževnatý list obaluje i objímá. Proč? Dlouhé a vysoké jest stéblo proto, aby myši a jiní škůdcové polní ostrými zuby klasu neohlodali; štíhlé jest proto, aby na tisíce stébel vedle sebe bez překážky mohlo státi a hojnou žeň vydati; pružné jest proto, aby oddolalo dešti i větru, jež by je jinak přelámaly. Kolínka a listy posilují je, že může zpříma čniti k nebesům, ačkoliv vyniká značnou délkou. d) Květy nevyrážejí dříve, dokud nenabyly s dostatek síly. Proč? Aby mrazem a zimou nepomrzly, vedrem pak neuvadly. e) Jádro tvořící se v klase skryto jest ve slupce, aby jednak víchř a lijavec ho nepokazily, jednak aby nevypadlo z klasu, až by uzrálo. Pozorujme tu mdlým zrakem svým nevyzpytatelnou moudrost Boží, „jež dosáhá mocně od konce až do konce a řídí všecko líbezně.“ Moud. 8. 1. I z klasu obilného promlouvá k nám zřetelně moudrost Tvůrce našeho. Synové lidští, byť staletí napínali hlavu i rozum, neprovedou nikdy díla tak velikolepého a přece na pohled tak nepatrného. Velebme tedy nejenom nevystihlou moudrost božskou, nýbrž i

3. svrchovanou Boží dobrotu.

Nebo vše, co na obilném klase zříme od kořene až k vrcholu, hlásá nám dobrotu Páně, zvláště pak stéblo a zrno.

a) Stéblo.

Ačkoliv ve všedním životě pokládáme stéblo za věc pramalichernou, není tomu přece tak, než spíše sluší je uznati za nemalé dobrodiní nebes; nebo dává nám užitečnou slámu, jíž bychom velmi těžce pohřešovali. Člověk upotřebuje slámy obilné k rozmanitým účelům, ano vyrábí též z ní přemnohé věci vkusné.

b) Z r n o.

To skytá nám chléb vezdejší, pokrm zdravý a výživný. Abychom pak neměli chleba nedostatek, žehná Hospodin drobňoučkému zrnku, jež do země bylo zaseto, aby se rozmnožilo stonásobně. „A jiné padlo v zemi dobrou a když vzešlo, přineslo užitek stonásobný.“ Luk. 8, 8.

O jak dobrotivý a laskavý jest Pán Bůh náš, jenž otcovskou péčí a dobročinností svou zasahuje celý svět a o náš pokrm tělesný podivuhodně pečuje klasem obilným! Proto volejme často na kolenou: „Ty, Bože náš, jsi velice dobrotiv!“

II.

Klas obilný nejen ukazuje a předvádí nám všemohoucnost, nevyzpytatelnou moudrost a svrchovanou dobrotu Boží, než on jest nám dále:

1. Učitelem víry.

Klas obilný uvádí nám na mysl zvláště tři předůležité pravdy svatého náboženství, jež se výhradně týkají pokolení lidského:

a) poslední cíl a konec náš.

Klas obilný vyrůstá rychle ze země vzhůru k nebesům, jasné světlo sluneční vylévá pak naň zlaté paprsky; tím právě připomíná nám poslední cíl a konec náš. Nebo čteme v písmě svatém: „O věci, kteréž svrchu jsou, pečujte.“ Kolos. 3, 2. Vznešený jest věru cíl náš, ač též mnohé překážky jemu v cestě

jsou; než chutě dejme se do díla, jímž lze i kochati se v slunečném světle božské milosti i dopracovati se království nebeského; nebe stojí nám za to a Bůh posilní naše chabé síly k dílu tomuto. Jsme poutníci na tomto světě; cílem naším není zajisté svět náš se svými pomíjitelnými statky pozemskými, alebrž království nebeské se svými statky nadpřirozenými, nebeskými.

b) N e j i s t o t u s m r t i .

Sekáč ostrou kosou pokosí o žních klas obilný; kdy se to stane, zdali dnes nebo zítra, o tom klas neví. Ale dříve ještě než nadejdou žně, poláme vítr a déšť nejedno stéblo; některá zase lidé mimojdoucí pošlapou a bývá veta po nich. Toto naučení můžeme pak čerpati z klasu obilného: Smrt jest jistá, neujde jí nikdo, kdo se zrodil na zemi, avšak čas smrti jest nejistý; proto máme se připravovati k ní bez ustání, aby poslední hodinka naše byla šťastná. Praví Písmo svaté výslovně: „Neví člověk konce svého.“ Kazat. 9, 12. „Přijdeť pak den Páně jako zloděj.“ 2 Petr 3, 10.

c) B u d o u c í z m r t v ý c h v z k ř í š e n í .

Seménko klasu obilného byvši zaseto na poli, zetlí v lůně zemském. Záhy přiblíží se zima, zahalí sněhovým příkrovem lány pole a vše zdá se býti ukolébáno do hlubokého spánku. Avšak jakmile z jara teplými paprsky slunečnými roztaje země a rostlinstvo probudí se k životu novému, tu počíná i osení růsti bujně. Není-liž to krásné předobrazení našeho z mrtvých vstání? Mrtvé tělo pohřbíváme do tmavého hrobu, kde rozpadne se v hrstku hlíny. Křesťan však ne-umírá bez naděje a útěchy v srdci, že až pomine zima dočasnosti, t. j. čas světa tohoto, otevrou se vrata hrobová a on probudí se ze smrtelného spánku i obrodí se k budoucímu životu v království nebeském, jež zaslíbil Kristus těm, kdo věří v Něho a plní

jeho přikázání. Čtemeť v Písmě svatém: „Přichází hodina, že mrtví uslyší hlas Syna Božího a kteří uslyší, živi budou.“ Jan 5, 25.

Klas obilný není nám však toliko učitelem víry, nýbrž i

2. učitelem ctností.

a) Učitelem ctností v ů b e c.

Poučuje nás, abychom horlivě zasévali zrnka křesťanských ctností na poli svých srdcí. Jako on neustává růsti i vzhůru se pnouti, dokud náležitě výše nedoroste a nepřinese rolníku stonásobný plod jako hojnou odplatu za jeho práci: tak i my máme nepřetržitě pokračovati na dráze své a máme prospívati jak rozumem duchovním, tak poznáním Boha svého, aby z nepatrného zrnka, z našeho skrovného vědění, vyrostl strom veliký, který by vydal ovoce hojné a sladké, za něž nadíti se můžeme odplaty na věčnosti. Protož „cožkoli může učiniti ruka tvá, příčinlivě dělej.“ Kazat. 9, 10.

b) Klas obilný jest učitelem ctností z v l á š t ě. Učí nás:

α) p o k o ř e.

Jak nepatrný jest zárodek klasu obilného. Zdali netane nám na mysli při tom naše někdejší malomocnost, kdy jako ubozí, slabí červíčkové s pláčem přišli jsme na svět a jako křehká děcka spočívali jsme v klíně mateřském? Touto vzpomínkou nabádá nás právě ku pokoře. Praví Písmo svaté: „Zajisté pouhá marnost každý člověk živý.“ Žalm 38, 6. Klas obilný oplývající zrním skromně sklání hlavu svou k zemi. Tím volá k nám: „Buďte maličkými v očích svých i pokornými v srdcích svých, abyste byli velkými před Pánem; za mdlé a nedostatečné pokládejte sebe i když vynikáte mnohými ušlechtilými vlastnostmi nad své bližní.“ — „Nevěř, že jsi něco

vykonal, ať konáš práci tu neb onu," vykládá sv. Chrysostom (ve 3. homilii na evangelium sv. Matouše).

β) Klas obilný učí nás, abychom o d u m ř e l i s o b ě s a m ý m. Seménko, z něhož rodí se klas, klade rolník do lůna zemského, kde zmírá. Rovněž tak musíme i my odumřítí, chceme-li obroditi se ve spanilé tvory a vyvolence ráje nebeského, odumřítí sobě samým, odtrhnouti se docela od světa, jenž vábí nás i láká ke svým radostem, přemáhati, překonávati rázně a statečně náruživosti, vášně, rozkoše i chtiče tělesné, které jako oheň hubí naši duši.

γ) Klas obilný učí nás konečně b e z r e p t á n í s n á š e t i s t r a s t i v e z d e j š í. Klasy váží se v snopy, které hospodáři sváží do stodoly, kde na mlatě se rozkládají a mlatci mlátí je cepy. Zrní od plev a prachu očistěné dává se do mlýna, kde žernov rozmačká je v mouku. — I nás bije často i tíží cep a žernov, rozličná totiž protivenství a soužení, jež ne-skonale moudrý Bůh na nás čas od času sesýlá, aby duch náš náležitě obživl v Bohu. „Nejmilejší, nedivte se tudíž soužení, kteréž se vám ke zkoušení děje.“ I Petr 4, 12. „Není zajisté žádné cesty k životu nad cestu kříže.“ (Tomáš Kempenský „O následování Krista“ 2, 12.)

Jinoši drazí! rozpomeňte se často na dnešní řeč mou o klase obilném; již již odcházíte od nás na dvouměsíční prázdniny. Vzpomínejte slov mých, kdykoli půjdete okolo pole, zejména nyní o nastalých žních. Klas obilný hlásej vám všemohoucnost, moudrost a dobrotu Boží, připomínej vám všecky pravdy o posledních věcech člověka, buď vám učitelem na dráze ctnosti, zejména naváděj vás ku pokoře, sebezapírání a svaté trpělivosti. Amen.

OBSAH.

	Str.
1. Neděle XVII. po sv. Duchu (Na počátku roku školního.) Věrnost v povolání. (Stromu vzrůst a rozvoj.) . . .	5
2. Neděle XXI. po sv. Duchu. Střežení smyslů. (Krocení zvěře.)	10
3. Neděle XXIV. po sv. Duchu. Kniha přírody . . .	15
4. Neděle I. adventní. O ctnosti. (Jantar.)	18
5. Neděle II. adventní. Jak se zalíbíme Bohu. (Dobývání rudy.)	22
6. Neděle III. adventní. Dar řeči. (List.)	26
7. Neděle IV. adventní. Cena svědomí útlého a smutné následky svědomí tupého. (Užitečnost a škodlivost mechu.)	30
8. Neděle I. po Zjevení Páně. O lásce dětí k rodičům. (Barvínek.)	35
9. Neděle II. po Zjevení Páně. Příroda je učitelkou naší	39
10. Neděle V. po Zjevení Páně. Hříšná náklonnost je v srdci mládeže koukolem, který, není-li v čas vytrhán, mnoho způsobí zla. (Housenky.)	44
11. Neděle devítník. O pracovitosti. (Jak vlaštovka staví hnízdo.)	48
12. Neděle I. postní. Veškeren život lidský je pokušením. (Rak poustevnický.)	53
13. Neděle II. postní. O rozjímání. (Alpská růže.) . . .	58
14. Neděle III. postní. O čistotě. (Lilie.)	61
15. Neděle IV. postní. Odevzdanost do vůle Boží. (Reseda.)	65
16. Neděle V. postní. Utrpení Páně. (Mučenka.) . . .	69
17. Neděle III. po sv. Duchu Ztráčená ovce je obrazem zbloudilého hříšníka	73
18. Neděle IV. po sv. Duchu. O hříchu nečistoty. (Choroby rostlin)	77
19. Neděle V. po sv. Duchu. O spravedlivosti. (Palma.)	82
20. Neděle VI. po sv. Duchu. Co nám hlásá klas obilný	88

Kadeřávek, Dr. Eugen, **O volbě a přípravě čtvera povolání.** Mládeži gymnasiální napsal. 1877; m. 8°. (107 str.) 30 kr.

Knížečka o věčné moudrosti sepsána roku 1341 s připojeným životopisem blahosl. Jindř. Suzo-na z řádu dominikánského, jenž tuto knížku byl sepsal. V české řeči podává P. Angelus Lu bo j a c k ý, kněz téhož řádu. 1885; 12°. (240 str.) 64 kr., váz. v plátně 1 zl.

Konečný Fr. Filip, **Svatá Kateřina Sienská, panna ze Třetího Řádu sv. Dominika.** Životopisný obraz. 1888; 8°. (382 str.) 1 zl. 20 kr., váz. v plátně 1 zl. 80 kr.

— **Svatý Růženec.** Po stránce dějinné, ascetické a liturgické vykládá. S povolením představených. 1888; m. 8°. (489 str.) 1 zl. 20 kr., váz. v kůži 1 zl. 70 kr., v chagr. kůži s kostěnými rosetami 2 zl. 70 kr., v jemné teletině 3 zl. 70 kr., v teletině s bohatými ozdobami 5 zl. 20 kr.

de Liguori, Alfons, biskup, zakladatel shromáždění nejsv. Vykupitele. **Chvály Mariánské.** Na český jazyk vyložil Vojt. Š r á m e k, farář. S povolením nejdůst. kníž. arcib. konsistoře v Praze. Díl I. Výklad modlitby: „Zdravas Královno.“ O mnohých a velikých milostech, které Rodička Boží rozdává ctitelům Svým. Díl II. Pojednání o hlavních slavnostech Panny Marie. Dodatky. 1881 a 1886; 8°. (I. 239 a II. 315 str.) I. díl 50 kr., II. díl 84 kr.

Marchal, V., **Kytička pro vzdělané a spanilomyslné dívky české.** V českém rouše uvila Cyrilka H., učitelka. 12°. (355 str.) 80 kr., váz. vkusně 1 zl. 40 kr.

Mayer, P. Josef, **Milostný Ježíšek v kostele Panny Marie Vítězné v Praze.** Historický náčrtek s denními modlitbami a písněmi ku počtě Ježíškově. Z němčiny přeloženo, opráveno a rozmnoženo. S povolením nejdůst. kníž. arcib. konsi-

stoře pražské a představenstva. 1884; 12°. (353 str.)
váz. ztuha 60 kr., váz. v plátně 72 krejcarů.

Pazderka, Jos., farář. **Život sv. Hedviky, pa-
tronky Slezské.** 1877; 8°. (104 str.) Snížená
cena (místo 40 kr.) 10 kr.

Pazderníková, Barbora, **Dílo křesťanské lásky
mezi mládeží opuštěnou.** Dle francouzských
pramenů vzdělala. 1882; 8°. (52 str.) Snížená
cena (místo 20 kr.) 5 kr.

Pilchowski, David, **Sto úvah krátkých a váž-
ných** rozjímajícím o svém spasení k rozmyšlení
podaných. Přeložil Jan Blokša, kněz církevní.
S povolením duchovní vrchnosti. 1887; 12°. (138
str.) 40 kr.

Řehák, Th. Dr. Karel Lev, **Křížová cesta.** Ze-
vrubné poučení o ní dle pramenů církevně schvá-
lených sestavil a všem milovníkům Božím vůbec,
svým ale zbožným osadníkům zvláště věnuje. —
S úchvalou veledúst. provincialátu OO. Františkánů
provincie česko-moravské a se 14 vyobrazeními.
1888; 8°. (157 str.) 36 kr., váz. 42 kr.

— **Máj Panny Marie Lúrdské.** Na základě spisů
církevně schválených sestavil a ctitelům i od-
půrcům neposkvrněné Bohorodičky věnuje. S vy-
obrazeními. 1888; 8°. (296 str.) 1 zl.

— **Miláček Páně.** Pro ctitele nejsvětější Svátosti
oltární sebral i složil. S úchvalou církevní. 1887;
m. 8°. (48 str. a 2 malované obrázky) 10 kr.,
50 kusů 4 zl.

Vohnout Frant., **Katechetická kázání,** čili vý-
klady věro- a mravoučné. Pět svazků. 1879—85;
v. 8°. — Obsah: Svazek II. O svätých svätostech.
(291 stran.) Svazek III. O přikázáních Božích a
církevních (305 stran). Svazek IV. O křesťanské
spravedlnosti (262 stran). Svazek V. O počtě Boží
a Církvě katolické (282 stran). — Svazek I. jest
rozebrán; svazek II.—V. prodávají se ve snížené
ceně po 1 zl. (místo po 1 zl. 50 kr.)

